

*Oslavy chrámového sviatku sv. Dimitrija Solúnskeho
v Hrabskom*

*Oslavy chrámového sviatku sv. Nektária Eginského,
metropolitu pentapolského, v Bežovciach*

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт

св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

12/2022

*Oslavy chrámového sviatku prep. Paraskevy v Petrovej.
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

*Oslavy chrámového sviatku sv. nezištných Kozmu a Damiána
vo Vyšnom Mirošove. Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

*Archijerejská sv. Liturgia na sviatok sv. Jána Milostivého,
alexandrijského patriarchu, v košickej katedrále*

*Oslavy chrámového sviatku sv. archanjela Michala
v Čiernej nad Tisou*

Uvedenie do chrámu Presvätej Bohorodičky

Človek je podľa Božieho zámeru chrámom, v ktorom má On sám prebývať. Boh chce, aby sme boli Jeho príbytkom, Jeho chrámom.

Aby bol človek chrámom Božím, musí na sebe veľa pracovať, musí toho veľa urobiť. A k tomu nám pomáhajú aj iné chrámy: kamenné, drevené – posvätené Bohu, ktoré sú miestom modlitby, spievania žalmov, miestom, kde sa číta Evanjelium a vykonávajú sväté tajiny, aby sa tu ľudia mohli preobraziť na chrám Boží.

Ako sa máme stať chrámom, keď sme veľakrát márne, nečestní a bezbožní, sústreďujeme sa na rôzne, vzájomne si protirečiace veci a zlostíme sa, že nikde nenapredujeme.

Kde a ako je teda potrebné sa vychovávať, aby sme boli skutočne chrámom Božím, drahí bratia a sestry? No jedine v chráme, na tom mieste, kde často prichádzame a zúčastňujeme sa na bohoslužbách. A to je aj jeden z významov tohto sviatku, ktorý v tento deň slávime.

Deva Mária sa prináša do Božieho chrámu ako maličký chrám, ktorý je potrebné ešte posvätiť, očistiť, ozdobiť a pripraviť. Ona neprichádza nikam inam, ako do chrámu, a v tomto chráme sa aj vychováva, aby sa stala dôstojnou nositeľkou toho veľkého mena, ktoré jej neskôr Cirkev pripisuje - Bohorodička. Hospodin ju vedie do chrámu, aby sa tam vychovala, naučila a bola pripravená stať sa živým chrámom pre vtelenie Božieho Syna.

V chráme Božom sa naša duša vychováva pre večné Kráľovstvo, v ňom sa očisťuje um, v ňom sa zmäkčuje zatvrdnuté srdce, v ňom sa človek očisťuje od svojich nedostatkov a hriechov.

Je až strašné predstaviť si, aký by bol náš svet bez modlitby, bez chrámu, bez blahodati Božej. Aj tak je vo svete veľa klamstva a zloby, ťažkostí a násilia, no o čo ťažšie by bolo na svete, keby vôbec nebolo chrámov, ak by sme nenachádzali útechu v modlitbe a pokání, v spovedi a Eucharistii.

Chrám je tým miestom, kde sa stretáva človek s Bohom a cieľom tohto stretnutia je, aby každý človek, ktorý príde do chrámu, sám sa stal chrámom Božím. Boh si želá žiť v človeku, no On si neželá žiť vo špinavom, rozvalenom, zneuctenom chráme, ale želá si žiť v človeku, ktorý je svätý a čistý. Naše chrámy existujú kvôli tomu, aby sa tam uskutočňovali blahodátne tajiny a bohoslužby, aby sme sa prostredníctvom nich učili, posväcovali a spásali.

Uvedenie do chrámu Presvätej Bohorodičky je sviatok, na ktorom sa učíme chápať, že Presväta Bohorodička je skutočne najkrajším a najlepším chrámom Božím. Daj, Bože, aby sme aj my tak ľúbili chrám a Boha, aby sme sa v ňom postupne formovali a stali sa aj modlitbami Presvätej Bohorodičky tými vybranými nádobami, chrámami Božími. Amiň!

Jerej Milan Petrisko

O milosrdnom Samaritánovi

Drahí bratia a sestry!

25. nedeľa po Päťdesiatnici nám ponúka jedno z najmilovanejších čítaní zo Svätého Písma. Je to podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi (Lk 10, 25-37).

Začína tou najpodstatnejšou otázkou v živote každého jedného z nás. „Čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?“ Christos odpovedá protiotázkou. „Čo je napísané v Zákone?“ Isus mu zámerne dáva takúto otázku, lebo je zákonník a rozumie Zákonom. Zákonník odpovedá stručne, ale správne. „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, celej svojej duše, celej svojej sily a z celej svojej mysle, a svojho bližného ako seba samého“. Isus to potvrdzuje a hovorí: „Toto rob a budeš žiť“.

No zákonník dáva ďalšiu otázku: „A kto je to ten blížny?“ Isus tu dokazuje, že On nie je iba ten, kto pozná literu, ale je aj nositeľom ducha Zákona a je aj dokonca jeho Tvorcom, Zákonodarcom. I hovorí podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi. Toto podobenstvo už od počiatku Cirkvi Christovej má takýto výklad:

Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha, to je Adam, ktorý opustil raj. Obrátil sa Bohu chrbtom a ide do sveta, hriešneho sveta plného vášní.

Dostal sa do rúk zbojníkov. To znamená logický dôsledok tejto nebezpečnej cesty. Diabol sa nedočkavo vrhá na človeka, ktorý opustil Bohom chránený raj.

Tí ho ozbíjali, dorážali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Démoni človeka obrali o všetky dary, ktoré mu pri stvorení Boh daroval. Obrali ho o všetku vznešenosť, moc a krásu. Okradli srdce človeka, poničili jeho dušu, v ktorej ledva ostal nejaký život. To je stav, v ktorom sa dnes nachádza ľudstvo. Duchovne polomŕtve.

Náhodou šiel tou cestou kňaz, ktorý ho síce videl, no obišiel ho. Takisto aj levita; keď prišiel na to miesto a uvidel ho, obišiel ho. Toto je obraz nekresťanských náboženstiev, ktoré v skutočnosti nemôžu pomôcť človeku. Môžu prísť k človeku, vidieť ho, utešovať, dať mu morálnu pomoc, súciti, ale nemôžu ho uzdraviť, ani liečiť a ani nijako inak zlepšiť jeho duchovný stav.

No prišiel k nemu aj istý pocestný, Samaritán. Samaritán, príslušník národa, ktorým Židia opovrhovali. Považovali ich za sektu. Preto od toho Samaritána nikto z Isusových poslucháčov nič nečakal, nevkladali doňho žiadnu nádej.

Keď ho uvidel, prišlo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu... Isus sám seba nazýva Samaritánom. Sám sa prezentuje ľudstvu ako nie veľmi milovaný ľudmi. Ale práve ten odsudzovaný, Samaritán, je tým jediným, ktorý nielen súciti, ale prejavuje aj skutočné mi-

losrdenstvo. On chce, a čo je najdôležitejšie, len On jediný môže pomôcť človeku. On prichádza k biednemu človeku, dotýka sa ho, objíma ho. On berie polomŕtvu ľudskú dušu do svojich liečivých rúk.

Nalial mu na rany olej a víno a obviazal mu ich, čo znamená, že lieči krvácajúcu ľudskú dušu. Zastavuje krvácanie a hojí rany. Olej a víno symbolizujú sväté Tajiny. Krst, sv. Eucharistiu a, samozrejme, aj tie ostatné, pretože všetky majú za cieľ liečiť človeka pre večnosť.

Potom ho vyložil na svoje dobytča, to je obraz vtelenia Božieho Syna. Tým, že sa Boh stal človekom, naložil človeka na seba, na svoj chrbát, aby ho zachránil. Tak ako pastier nesie na pleciach svoju stratenú ovečku.

Zaviezol do hostinca a postaral sa o neho... Tu sa hovorí o Cirkvi. O mieste, kde je o človeka postarané. Je to duchovná nemocnica. A hlavný primár tejto nemocnice je sám Kristus.

Na druhý deň vybral dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: Staraj sa oňho... Ten hostinský, to je cirkevná hierarchia, duchovenstvo. My sme dostali od Boha poverenie, prostriedky a aj lieky na pokračovanie liečby všetkých ľudí. To neznamená, že kňaz robí niečo sám od seba, ale cez neho pôsobí samotný Kristus.

Ak na neho vynaložíš viac, na spiatocnej ceste ti to zaplatím. Hovorí sa tu o odmene cirkevných služobníkov. Kedy? Pri druhom príchode Samaritána Christa. Ten čas medzi odchodom a príchodom je doba liečenia ľudstva v Cirkvi. Pri Jeho druhom príchode skončí Jeho poverenie hostinskému a i samotné liečenie človeka.

Amiň. Christos posreďi nas!

Jerej Viktor Čabiňak

Pravda, spravodlivosť a Boží súd

Kto sa nádeja na Božie milosrdenstvo a pritom neprestáva hrešiť, ten by sa mal obávať, aby nepocítil na seba Jeho spravodlivý súd. **(Sv. Tichon Zadonský)**

UZDRAVENIE ZHRBENEJ ŽENY V SOBOTU

Drahí čitatelia, drahí bratia a sestry v Christu! V 27. nedeľu po 50-nici nám Pravoslávna cirkev v evanjeliovom čítaní od Lukáša predstavuje príbeh o uzdravení zhrbenej ženy v sobotný deň. Hneď na začiatok treba uviesť, že aj toto čítanie, rovnako ako celé Evanjelium, je o nás - ľuďoch, a pre nás - ľudí. Je to o našej padlej a hriešnej prirodzenosti, ktorá trpí útlak zo strany diabla a jeho nečistých duchov. Nečudujme sa, keď vidíme, že Christos vo svojom evanjeliovom učení spája, nie prvý ani posledný raz, chorobu s hriechom a démonským pôsobením. Nie vždy však je choroba Božím dopustením za hriech. Niekedy je prostriedkom na zdokonalenie sa vo svätosti, ako vidno i na príbehu mnohotripaceho a spravodlivého Jóba, ktorému satan pôsobil mnohé nepríjemnosti. Vôbec sa nedivme! Diabol takto koná od počiatku. Má svoj podiel viny na strate neporušiteľnosti, ktorú mali naši ako prví stvorení prarodičia, preto i my, ich potomkovia, máme do dnešných dní telo podrobené chorobám a neduhom.

Vyvolená nádoba, apoštol Pavol, nás vo svojich listoch pouča o veľkej pravde, ktorú spravodlivý Jób ešte nepoznal, preto sa aj pýtal tú odvekú otázku človeka každej doby: **„Prečo?“ Platí tu, že Boh v celom behu ľudských dejín obracia všetko zlé na dobré, a preto aj „Boží Syn sa zjavil, aby maril diablove skutky“** (1 Jn 3, 8b). A tak vidíme Iisusa Christa prichádzať v sobotu do židovskej synagógy, kde uzdravuje zhrbenú ženu bez toho, aby sa jej čo len opýtal, či chce byť uzdravená, alebo aby prejavila vieru ona či niekto z jej blízkych, ako to mával bežne vo zvyku. V Evanjeliu podľa Lukáša o tom čítame nasledovné: **„Keď ju však Isus zbadal, zavolał si ju a povedal jej: Žena, si oslobodená od svojho neduhu! I položil na ňu ruky a hneď sa vzpriamila a oslavovala Boha“** (Lk 13, 12-13).

Bohočlovek Christos sa svojimi ľudskými rukami dotýka zhrbenej ženy, aby sme my mohli uzrieť silu a pôsobenie Božieho Slova. V počte rokov trvania choroby (18) vidí cirkevná Tradícia nie zbytočný údaj v biblickom texte, ale číslo, ktoré symbolickým spôsobom naznačuje dôvod choroby. Kto nie je dôsledný v dodržiavaní Božích prikázaní (10), má len malú nádej na večný život (8, ôsmy vek - nekonečný). A vari to ozaj nie je tak, že keď človeka gnívi hriech a tlačí ho až k zemi, že sa zhrbený pod jeho ťažou nemôže narovnať a žiť pred Božou tvárou priamo a spravodlivo? A či dušu, pripútanú k zemi, stále hrešiacu a žijúcu iba svetom, nenazveme chorou? Diabol sa vždy protiví dobru, preto aj teraz, keď už nemôže zabrániť uzdraveniu, zjavnému dobrému skutku, tak aspoň pobúri predstaveného synagógy proti Iisusovi.

Drahí čitatelia, drahí bratia a sestry v Christu, položme si jednoduchú otázku: „Aj keď Zákon predpisoval, že vo sviatočný deň je zakázané pracovať, nebolo nanajvýš vhodné, aby sa to celé (u)dialo presne takto?“ Nie nerozumné stvorenie, ale človek ako vrchol Božieho stvorenia, Abraháмова dcéra a Evina pravnučka, má byť uzdravená (práca) vteleným Božím Slovom v sobotu (sviatočný deň) a v synagóge (cirkevnom zhromaždení). Tak ani my, neopúšťajme naše zhromaždenia (pravoslávne chrámy), pretože v nich nie je pre nás nedeľa (sviatočný deň) iba dňom nerobenia zlého, ale aj zasvätením dňa (práca) liečbe ľudskej prirodzenosti skrze Christa, ako píše i prorok a kráľ Dávid v jednom zo Žalmov: „**Poslal svoje Slovo a uzdravil ich**“ (Ž 106, 20a). náš slovanský učiteľ Cyril by k tomu pripojil: „**Usídľuje sa ... (Božie Slovo) do nášho vnútra, keď máme my, kresťania, účasť na ňom v tajomnej obeti.**“ (Život a dielo našich prepodobných otcov Metoda a Konštantína, zvaného Cyrila, s. 28.) A to je naplnením Božieho prikázania: „**Pamätaj, aby si svätil sviatočný deň**“, lebo zasvätiť deň je viac, ako len nepracovať.

Jerej Peter Dobrik

Rozvážnosť

Krst neodníma našu svojvôľu a samovolnosť, ale daruje nám slobodu pred tyranstvom (krutosťou) diabla, ktorý už viac nemôže panovať nad nami proti našej vôli: Po krste záleží už na našej vôli: alebo s radosťou budeme plniť prikázania Toho, v koho sme boli pokrstení – Christa, Vládcu a Boha a kráčať cestou Jeho príkazov, alebo odkláňajúc sa od Jeho pravej cesty, znovu sa vrátíme k diablovej, protivníkovi a nášmu nepriateľovi. **(Sv. Simeon Nový Teológ)**

Loď bez kormidelníka hynie; hynie aj naša duša nevedená rozumom. Nepúšťaj dopredu cit a chcenie, no je potrebné, aby vpredu bola rozvážnosť. Od rozvážnosti získava sa duchovná múdrosť a skúsenosť. **(Sv. Teofan Затворник)**

Nezanechávaj Božiu vôľu, aby si plnil vôľu ľudí. Sú ľudia, ktorí vyčerpali svoje telo asketickým spôsobom života a predsa vzdialili sa od Boha: pretože nemali rozvážnosť. **(Sv. Antonij Velký)**

Slovo na nedeľu sv. Praotcov (Lk 14, 16-24)

V predposlednú nedeľu pred Narodením Isusa Christa oslavuje svätá Pravoslávna cirkev všetkých našich praotcov z Abrahámovho rodu, keďže aj my patríme medzi Abrahámových potomkov - medzi novozákonný Boží ľud - Izrael, teda vnukov: Abraháma, Izáka, Jakuba, Dávada a všetkých ostatných veľkých postáv obdobia Starého Zákona. Tých, ktorí očakávali naplnenie prísľubu Vykupiteľa - Pomazaného z ich rodu, ako o tom hovorí sv. apoštol Pavol v liste Hebrejom (Hebr 11,1-2. 8-10. 13-16), kde píše o ich očakávaní a viere: „**Viera je základom toho, v čo dúfame, dôkazom toho, čo nevidíme. Ňou si predkovia získali dobré svedectvo...**“ Boli to ľudia viery, ktorí očakávali naplnenie prísľubenia, ich mesto s pevnými základmi - symbol stálosti a usadenia sa. Stali sa pútnikmi a cudzincami, ktorí síce tu nedosiahli to, čo bolo sľúbené, ale predsa neprestali čakať, dúfať a dôverovať. Je zaujímavé si všimnúť, ako sa postupne odкрýva obsah, pravý zmysel prísľubu. Najprv Abrahám čaká pevné mesto, kde by mohol prebývať. Neskôr mu Boh hovorí, že jeho deti zaujmú zaslúbenú zem. V dobe prorokov sa očakáva obnovenie strateného kráľovstva. Znova je to symbol stálosti, životného priestoru, spoločenstva i domova. Izaiáš predpovedá, že sa narodí Synpotomok z Dávidovho rodu a na Jeho pleciach bude prísľúbené kráľovstvo: On ho zrealizuje. V dobre rímskej nadvlády sa narodí Isus, ktorý ohlasuje Nebeské kráľovstvo, večnú hostinu vykúpených. Teda Boh prísľúbil pevné miesto, kde sa človek môže nielenže usadiť, ale nájde tam aj spoločenstvo a radosť hostiny. Niet krajšieho obrazu, ktorý by vyjadril to, po čom človek v konečnom dôsledku túži: zdieľať spoločenstvo dobrej nálady, kde nieto starostí ani strachu, ale úsmev, spev, radosť a dostatok všetkého, čo človek potrebuje. Tak ako praotcovia boli pútnikmi a čakali na naplnenie, aj my sme tí, čo síce už naplnenie v Synovi dosvedčujú, ale ešte nie sme v našej skutočnej vlasti, na tej hostine, po ktorej tak túžime.

Dve veci nám pripomína dnešná nedeľa: 1) Časť prísľúbení sa naplnilo: **Syn je nám daný** (Iz 9). Je to dôvod radosti, lebo „**S nami Boh**“ (Mt 1,23), ako budeme spievať na Veľkom povečeri, na vianočnej vigílii. 2) Keďže sme ešte nedorazili do cieľa, aj my sme ešte stále pútnici. Keď sa pozeráme späť na praotcov, jedna vec je stále viac jasnejšia: vytrvalosť a trpezlivosť. Bez vytrvalosti a trpezlivosti by neprežili. Mali totiž prísľub a nie a nie sa dočkať jeho naplnenia. Takto sa ústredným odkazom dnešnej nedele stáva práve vytrvalosť a trpezlivosť vo viere v naplnenie Božích prísľúbení. Sv. Cyprián Kartáginský (200-258 po Ch.), biskup a mučeník, napísal dielo „**O výhodách trpezlivosti**“. Spomína na Hospodinove slová: „**...Kto vytrvá do konca, bude spasený**“ (Mt 10,22) a „**ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí**“ (Jn 8, 31-32). Cyprián bol umučený pre svoju vieru v Christa, ktorú dokazoval

skutkami dobra, lásky a milosrdenstva bez rozdielu voči všetkým. Aj uprostred zlých časov povzbudzoval, aby kresťania neprestávali robiť dobro. Lebo očakávanie sa realizuje cez trpezlivosť a vytrvalosť v konaní dobra tak, ako píše Pavol: **„Neúnavne konajme dobro, lebo ak nechabneme, budeme v pravom čase zať. Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich“** (Gal 6, 9-10). Byť len pútnikom na tejto Zemi, mať na mysli konečný cieľ (nebeskú otcinu) neznamená rezignovať na dianie v spoločnosti, v svojom okolí, ale práve naopak. Máme aktívne pracovať na šírení dobra, snažiť sa o mravné a etické pozdvihnutie spoločnosti, v ktorej žijeme, snažiť sa o zlepšenie sveta okolo nás! Tam, kde sme- v našom prostredí, v našom okolí, v cirkevnej obci, v rodine. Nenechajme sa znechutiť. Praotcovia sú vzorom trpezlivosti a vytrvalosti. Ak chceme naozaj už tu na Zemi aspoň na chvíľku zažiť radosť nebeskej hostiny, mali by sme zostať vytrvalí a trpezliví v konaní dobra. Samotné to dobro, o ktoré sa my pričínime, nás zaiste naplní radosťou, ktorá je akousi „ochutnávkou“, preddavkom tej skutočnej nikdy nekončiacej hostiny nebeských dobier a blaha v kruhu spasených u nášho Otca v Jeho dome. **„Lebo v dome môjho Otca je dosť miesta“** (pre všetkých, ktorí si ich svojou vierou a praktickými skutkami viery zaslúžia) (Jn 14,2).

Bližšia sa Vianoce – duchovná hostina sviatkov Narodenia Isusa Christa. Aj tento dar, potešenia z blízkosti Vianoc, je pozvaním k radosnému očakávaniu, ktoré Boh adresuje nám. Filipovka- teda predvianočný prípravný pôst (ktorý má svoje meno od toho, že sa začína po sviatku sv. apoštola Filipa), svätá Tajina pokánia pred sviatkom Božieho narodenia, dnešná nedeľa praotcov či budúca nedeľa svätých otcov, Štedrá večera rodiny pri stole plnom darov, Veľké povečerie či liturgické oslavy Christovho narodenia. Akú výhovorku tentoraz použijem JA, ak sa nezúčastním na týchto pozvaniach na túto duchovnú kresťanskú hostinu? Som pozvaný aj ja, prídem, zúčastním sa? Boh si totiž aj bezo mňa naplní svoje nebeské Kráľovstvo tými, ktorí nesklamú Jeho dôveru, tými, ktorí sú hodní večnej nebeskej hostiny.

-SHB-

Slovo na Narodenie Isusa Christa

Narodenie Isusa Christa, drahí bratia a sestry, je tou radostnou udalosťou v živote ľudstva, udalosťou svetového rozmeru, ktorá sa stala predmetom radostných očakávaní a nádejí pre starobylý Izrael, ktorý počas svojej viac ako tisícročnej histórie bol na ňu pripravovaný cez postupné zjavenia, predobrazy a proroctvá. Naplnenie tejto udalosti očakávali všetci starozákonní spravodliví: najprv to boli starobylí patriarchovia, ktorí žili vierou (pozri Žd 11. kap.) v prisľúbené potomstvo, v ktorom budú požehnané všetky národy zeme (1 Mjž 22, 18), a túto vieru, slúžiac Bohu podľa Jeho ľúbosti, odovzdávali budúcim pokoleniam. Potom to boli svätí proroci, a hoci veľmi široké bolo pole ich prorockých zvestovaní, hlavným predmetom ich proroctiev bol príchod Spasiteľa na tento svet a Jeho slúženie spásy ľudí (Sk 3, 24). Nakoniec to boli králi, ktorí za osobitné blaho považovali svoje miesto medzi predkami tohto potomstva požehnaného pre celé ľudské pokolenie (2 Krľ 7, 12-13).

Možno však tvrdiť, že všeobecne aj všetci Izraeliti, vnímaví k cestám Božej Prozreteľnosti i prorockým zvestovaniam, s netrpezlivosťou očakávali útechu Izraela (Lk 2, 32), dúfajúc, že vo výhonku Izajovom (Iz 11, 1) sa ukrýva nádej spásy a aj vykúpenie z dočasných ziel.

Avšak nielen jediný národ Boží, osobitne Božou Prozreteľnosťou pripravovaný k prijatiu Spasiteľa, očakával zjavenie sa Christa; dokonca aj samotné pohanské národy zdieľali spolu s Izraelom toto útechou naplnené očakávanie (1 Mjž 49, 10). Vidíme to aj z prečítaného Evanjelia na dnešný sviatočný deň, ktoré nám zvestuje, že krátko po narodení Spasiteľa aj pohanský svet prostredníctvom svojich dôstojných predstaviteľov vzdáva Mu ako Bohu poklonu a úctu. Evanjelista sv. Matúš o tom hovorí: **„Keď sa Isus narodil v júdskom Betleheme za časov kráľa Herodesa, ajhľa, mudrci od východu prišli do Jeruzalema a pýtali sa: Kde je ten narodený kráľ židovský? Videli sme totiž Jeho hviezdu na východe a prišli sme sa Mu pokloniť“** (Mt 2, 1). A skutočne, títo mudrci boli tými dôstojnými predstaviteľmi všetkého, čo sa len zachovalo ako najlepšie a mravne nerozvrátené v prostredí pohanstva. Lebo nie márnivé snaženia a pozemské výpočty vzbudzujú v nich smäď po poznaní; nehľadajú ani zlepšenie svojho postavenia a životné výhody; netúžia ani po oslave svojho mena prostredníctvom nových odhalení či zjavení; ale, ako hovorí ap. Pavel, prostredníctvom rozjímania nad stvoreným svetom chcú poznať neviditeľné vlastnosti Božie, Jeho večnú moc a Božstvo (Rim 1, 20) a cesty Božej Prozreteľnosti o spásu ľudí v tomto svete.

Svätá Cirkev vo svojich bohoslužobných piesňach, zvelebujúc múdrosť týchto mudrcov, nazýva ich „počiatkom“ predtým neplodnej, ale teraz hojnosťou deťmi oplývajúcej cirkvi pohanskej (Pies. 4. trop. 2 na Rožd. Christ., 3. irmos, 4. hlas). A ak pre kohokoľvek je ich príklad nasledovaniahodný, tak tým viac pre nás – ich synov a potomkov, ktorí podobne ako oni boli sme kedysi, ako hovorí apoštol

Pavel, neposlušný synovia a deti hnevu; žili sme primerane veku tohto sveta, bez nádeje a bez Boha na svete; teraz sme sa stali deťmi Božími, spoluobčanmi svätých (to jest kresťanov) a domácimi Božími ((Ef 2, 2-3, 12-13, 19).

A tu je namieste otázka, drahí bratia a sestry, otázka do našich vlastných radov: je aj naše duchovné rozpoloženie také, aké mali títo mudrci? Na čo upriamujeme naše myšlienky a čím hlavne je zamestnaný náš um? Vhlbujeme sa svojím umom do vnímania i videnia duchovných predmetov, akými v kráľovstve prírody a blahodate sú Božie zázraky a cesty Božej Prozreteľnosti, privádzajúce všetkých i každého z nás k večnej spásy? Alebo azda náš um je zviazaný putami pozemských myšlienok a márnivých snažení a je až natoľko priviazaný k pozemskému, že už nemá silu upriamiť sa na duchovné a nebeské? No nie tu na Zemi je cieľ bytia hostí a pútnikov, akými sme aj my všetci v zmysle slov žalmistu (Ž 38, 13). „**Lebo, ako hovorí apoštol Pavel, tu nemáme trvalé mesto, ale hľadáme budúce**“ (Žd 13, 14), a dodáva: „**Naša otcina je v nebesiach, odkiaľ očakávame aj Spasiteľa, Pána Isusa Christa. On mocou, ktorou si všetko môže podmaniť, pretvorí naše ponížené telo, aby sa stalo podobným Jeho oslávenému telu**“ (Fil 3, 20-21).

Bratia a sestry! Mudrci od východu, keď uvideli hviezdou ohlasujúcu im čas a miesto narodenia v Judeji nimi očakávaného Kráľa, neuspokojujú sa iba tým, že robia tak vážne odhalenie, ale, nehľadiac na vzdialenosť ich krajiny od Judeje, podnikajú cestu s hlbokým duchovným zámerom – aby sa poklonili tomuto, im hviezdou zvestovanému Kráľovi. Túto okolnosť nám evanjelista Matúš opisuje nasledovne: „**Videli sme totiž Jeho hviezdou na východe a prišli sme sa Mu pokloniť**“ (Mt 2, 2). Takýmto spôsobom to poznanie, ktoré získali, neponechávajú ako čosi daromné, zbytočné, ale okamžite ho obracajú na Božiu slávu, na úžitok tak pre seba, ako aj pre blížnych, hoci ich to stalo nemalo námahy a úsilia.

A čo my, bratia a sestry, ktorí tiež veľa robíme pre to, aby sme bohatli vedomosťami a stále prospievali na ceste múdrosti, čo my môžeme povedať o sebe, je aj u nás takýto

vzťah medzi vedomosťami a samotnými skutkami? Nestáva sa často to, že naše vedomosti a skutky si navzájom protirečia – náš um i vôľa pôsobia protirečivo medzi sebou? Slovmi i písmom uvádzame krásne príklady vysokej mravnosti, uvádzame príklady, vzory lásky k pravde, vzory sebaobetovania, nepokryteckého súdu, nezištnosti, no v živote vykazujeme klamstvo a zákernosť, sebalásku a chladnú ľahostajnosť vo vzťahu k blížnym, neudržateľnú snahu po sláve a ľahkom zisku.

Sväté Evanjelium čítané v dnešný sviatočný deň hovorí aj o tom, aký vzťah k narodeniu Isusa Christa mali židovskí veľkňazi, predstavitelia národa a zákonníci. Mali tie najpresnejšie vedomosti o mieste, kde sa mal narodiť Christos, a tak Herodesa ako aj mudrcov správne nasmerovali na to, že Christos sa má narodiť v judskom Betleheme. Na otázku: Kde sa má narodiť Christos?, oni odpovedali: „V judskom Betleheme, tak ako to napísal prorok: **A ty, Betlehem, v judskej krajine, vôbec nie si najmenší medzi judskými poprednými mestami, lebo z teba vyjde vodca, ktorý bude pastierom môjho ľudu, Izraela**“ (Mt 2, 4-6). Avšak k čomu im poslúžilo toto dôležité poznanie o mieste narodenia Mesiáša? Učiac iných, sami nevyužili svoje znalosti a pri všetkom svojom rozumovom vzdelaní a vyspelosti pokračovali vo svojej zaostalosti zarovno s neveriacimi, v hlbokej tme nevedomosti a duchovnej bezstarostnosti, za čo ich apoštol usvedčuje slovami: „**Ako to, že ty, ktorý chceš učiť iného, sám seba neučíš?... Chvasceš sa zákonom a Boha zneuctievaš prestupovaním zákona**“ (Rim 2, 21, 23). A sám Spasiteľ hovorí: „**Ak**

len vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť farizejov a zákonníkov, nevojdete do Kráľovstva nebeského“ (Mt 5, 20). A čo povedať o tých, ktorí nielenže nevyužívajú získané vedomosti pre konanie dobrých skutkov, ale ich ešte navyše zneužívajú. Ich skutky nie sú o nič lepšie ako tajný zámer Herodesa, ktorý „dal

potajomky privolať mudrcov a usilovne sa od nich vyzvedal o čase, kedy sa im zjavila hviezda. Potom ich poslal do Betlehema a povedal: „**Chodte a usilovne sa dopytujte na dieťa! A keď ho nájdete, oznámte mi to, aby som sa mu aj ja išiel pokloniť**“ (Mt 2, 7-8). Nasledujúce po tom udalosti, ako útek Jozefa a Márie s Božím dieťaťom do Egypta a pozabíjanie betlehemských chlapcov ukázali, aký cieľ sledoval tento kráľ, keď sa snažil zistiť miesto narodenia Mesiáša.

Podme však ďalej. Hviezda, ktorá sa zjavila na nebi oznamujúca mudrcom narodenie židovského kráľa, priviedla ich do Jeruzalema, kde sa dozvedeli o prococtve, ktoré

jasne ukázalo na miesto narodenia Mesiáša a potom aj na Betlehem, kde im ukázala aj samotný dom, v ktorom sa nachádzalo novonarodené dieťa. Túto skutočnosť sv. evanjelista Matúš zaznamenal slovami: **„A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až prišla a zastavila sa nad miestom, kde bolo dieťa. A keď uzreli hviezdu, naplnila ich veľmi veľká radosť“** (Mt 2, 9-10).

Hľa, akým spôsobom sa mudrci od východu dozvedeli o narodení Spasiteľa, a mieste, kde sa Christos narodil. Ani my, drahí bratia a sestry, vďaka Božej dobrotivosti nie sme pozbavení ani jedného z týchto prostriedkov, ktorými boli vedení pri poznaní pravdy; my však pred nimi v tomto ohľade máme nemalú prednosť. Pre nich prorocké slovo slúžilo namiesto svetla (2 Pt 1, 19), ktoré ukazovalo cestu k pravému poznaniu Boha. Jeho osvecovanie im slúžilo uprostred ich obklopujúcej tmy zo všetkých strán, tmy omylov a nepravosti. Pre nás však s príchodom na svet Spasiteľa, v Jeho učení, skutkoch a zázrakoch zažiarilo „veľké svetlo“, ako o tom zhodne hovoria prorok Izaiáš (9, 1) a evanjelista Matúš (4, 16), to **„pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet“** (Jn 1, 9), to jest svetlo, ktoré osvecuje aj každého z nás na ceste do nebeského Kráľovstva. Mudrcov viedla hviezda, ktorá ich priviedla až do Betlehema. Nám namiesto hviezdy sama sv. Cirkev ukazuje cestu k nebeskej Otčine. Je preto namieste otázka, či my uplatňujeme všetky tieto tak spoľahlivé prostriedky na ceste k spásu. **„Nebesa rozprávajú o sláve Božej, hovorí žalmista, a dielo Jeho rúk zvestuje obloha“** (Ž 18, 1). Preto by sme nemali zatvárať svoje oči, aby sme nevideli stvoriteľské skutky a zázraky Hospodinovej Prozreteľnosti, ako to popisuje starozákonný prorok Izaiáš (6, 10). A to znamená, že k samotnému Božiemu slovu, ktoré nám Cirkev zvestuje, tá Cirkev-Matka, ktorá bola, je a vždy bude až do konca sveta spoľahlivou ochrankyňou a interpretátorkou Božích tajomstiev, nemali by sme sa správať ako Židia, súčasníci proroka Izaiáša a samotného Isusa Christa, o ktorých Písmo hovorí, že **„tomuto ľudu otupelo srdce: ušami ťažko počujú a oči si zažmúrili, aby očami nevideli a ušami nepočuli, aby srdcom neporozumeli a neobrátili sa – aby som ich neuzdravil“** (Iz 6, 10; Mt 13, 13-15). Pritom musíme mať neustále na pamäti slovo Písma, že Božie slovo, nám zvestované skrze Cirkev samým Bohom, bude nás **„súdiť v posledný deň“** (Jn 12, 48) a že nepočúvať zvestovanie a poučovanie Cirkvi, a dokonca to všetko odmietat s pohrdaním, je dielo strašné. **„Ak by neposlúchol ani Cirkev, hovorí Isus Christos, nech ti je ako pohan alebo mýtnik“** (Mt 18, 17).

A nakoniec sa ešte raz obráťme k textu Evanjelia, ktoré sme dnes počuli. **„Vošli do domu, uvideli dieťaťko s jeho matkou Máriou. Padli na zem a klaňali sa Mu. Otvorili svoje klenotnice a obetovali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu“** (Mt 2, 11). A tak mudrci od východu dosiahli to, na čo boli upriamené všetky ich myšlienky a želania a kvôli čomu vykonali tak namáhavé a ťažké putovanie. Oni nielenže videli Božie Dieťa a vzdali Mu ako Bohu patričnú poklonu, ale ešte Mu priniesli aj dary, ktorými vydali svedectvo o svojej viere a láske k Nemu. Aké blažené chvíle pritom prežívali! Lebo mnohí proroci a králi želali si vidieť slúbeného Mesiáša a nevideli a počuť Jeho učenie, ale nepočuli (Lk 10, 24). **„A títo všetci, hovorí apoštol, zomierali a nedosiahli to, čo im**

bolo prisľúbené“ (Žd 11, 13), nedočkali sa útechy Izraela, neuzreli veľké svetlo, ktoré malo zažiariť svetu, netešili sa duchovnými dobrami Jeho Kráľovstva, ale iba verili a očakávali, modlili sa a vzdychali o Jeho príchode. Nie im, ale nám je poskytnutá veľká výhoda či výsada veriť v Toho, ktorý prišiel, nie v proroctvách a predobrazoch zďaleka uzrieť Ho, vítať a vyznávať (Ž 11, 13), ale samotným skutkom zúčastňovať sa na duchovných daroch Mesiáša a vidieť Jeho Kráľovstvo prichádzajúce s mocou (Mk 9, 1). **„Lebo Boh pre nás, hovorí apoštol, zamýšľal niečo lepšie, aby nedosiahli dokonalosť bez nás“** (Žd 11, 40).

Hoci my dnes, milovaní v Christu bratia a sestry, nemáme takú možnosť, akú mali mudrci od východu, vidieť narodené Božie Dieťa tak ako Ho oni videli. Tým nemenej môžeme aj my svojimi duchovnými očami vidieť „veľké tajomstvo zbožnosti“, ako nám ho zvestuje tak ap. Pavel, keď hovorí: **„On (Boh) zjavil sa v tele, spravodlivým sa ukázal v Duchu, dal sa uzrieť anjelom“** (1 Tim 3, 16), ako aj sv. Cirkev, **„Cirkev živého Boha, stĺp a základ pravdy“** (1 Tim 3, 15), keď v jednej zo svojich bohoslužobných piesní na sviatok Narodenia Christovho spieva: **„Zvláštne a slávne tajomstvo vidím: nebo, jaskyňu a Pannu ako trón z cherubínov, aj jasle, kde spočíva Christos Boh, Ten, čo Ho svet obsiahnuť nemôže. Vručne Ho oslavujeme“** (Pieseň 9. na Rožd. Christovo).

Takto sv. Cirkvou poučení my nie ináč môžeme vidieť toto všetko ako očami viery. A to je oveľa lepšie, než vidieť telesnými očami, lebo, ako hovorí sám Spasiteľ, **„blažení sú tí, čo nevideli a uverili“** (Jn 20, 29). A tak my všetci, ktorí sme, vedení Cirkvou, začali v predchádzajúce dni pôstu svoje duchovné putovanie do Betlehema, už teraz spolu s pastiermi so zbožným srdcom stojíme u jaslí Božieho Dieťaťa a spolu s mudrcmi s vierou a láskou Mu prinášame poklonu **„v duchu a pravde“** (Jn 4, 23). Môžeme tiež podobne mudrcom od východu ako svedectvo našej viery a lásky priniesť Mu aj svoje dary. Namiesto myrhy prinesieme Mu úprimné pokánie z našich hriechov, namiesto lúbezne voňajúceho kadidla – živú vieru a zbožnú modlitbu a namiesto zlata nepokrytecké milosrdenstvo k blížnym. Tieto naše dary, hoci by boli akokoľvek skromné, ak budú prinesené s takým čistým srdcom, s akým priniesli svoje dary mudrci od východu, budú milé Bohu a nebudú Ním zavrhnuté. Amen.

Prot. Peter Kormaník

PRELEŠŤ

Svätí sa kajali až do samej smrti, lebo sa nepovažovali za hodných byť blízko k Bohu, čiže za hodných Božieho kráľovstva. A čím je človek hriechnejší, tým menej v sebe hriechy vidí, a tým viac a zlostnejšie odsudzuje druhých. Ozajstným, nefalošným znakom správneho duchovného stavu je hlboké uvedomenie si svojej skazenosti a hriechnosti, priznanie si svojej nehodnosti Božieho milosrdenstva a neodsudzovanie druhých. Ak sa človek z celého srdca, nie jazykom, nepovažuje za nepotrebného hriechnika, nestojí na správnej ceste. Taký človek sa bezpochyby nachádza v hroznej slepote, v duchovnej prelešti, aj keby ho ľudia považovali za vznešeného a svätého, aj keby bol prezieravý, robil zázraky. V modlitbe hľadajú vysoké stavy, to je prelešť. Každý by sa mal báť pádu do prelešti. Dávajte si teda veľký pozor, ako si počínate. **(Iguumen Nikon Vorobjov)**

Kráľovstvo Božie

Ako často rozmýšľame o nebeskom, Božom Kráľovstve? Apoštol Pavol vo svojom liste Kolosenským nám pripomína, aby sme tak robili: „**Ak ste teda boli s Christom vzkriesení, hľadajte to, čo je hore, kde Christos sedí po pravici Boha. Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi**“ (Kol 3, 1-2). A samotný Christos hovorí, že máme hľadať Božie Kráľovstvo a ostatné veci nám budú pridané: „**Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a to všetko sa vám pridá**“ (Mt 6, 33) Podobne ako muži, vojaci, ktorí vstúpili na službu do armády, tiež sa nestarajú o oblečenie, uniformu, o jedlo, pitie, kde budú spať, o výstroj a zbrane, s akými budú bojovať, lebo to všetko je im automaticky dané. No dezertér, ktorý utečie, ten o to všetko prichádza a dokonca pri dolapení mu hrozí trest. Dezertér je v nebezpečí len preto, že sa tak sám rozhodol. Rovnako aj my sme vstúpili do Cirkvi Christovej tým, že sme prijali svätú tajinu krstu, stali sme sa členmi Božieho Kráľovstva. Za to máme neustále ďakovať Bohu, na čo nás nabáda aj apoštol Pavol, keď hovorí: „**S radosťou ďakujte Otcovi, ktorý vás urobil účastníkmi na podiele svätých vo svetle, On nás vytrhol z moci tmy a priniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna**“ (Kol 1, 13).

Do tohto Kráľovstva vstúpilo mnoho ľudí, no smutné je však to, že mnohí z nich sa stali svojvoľne cirkevnými dezertérmi a opäť zatúžili žiť v tme. Iní uvedomujú si, aké je nebezpečné byť mimo Cirkvi, nikam neutekajú, ale podobajú sa istému mužovi, ktorý cestoval za lepším životom do novej zeme. Dlhé roky ťažko pracoval, šetril a živoril, len kvôli tomu, aby si nasporil peniaze na lístok na loď. Keď sa mu to konečne podarilo a on sa ocitol na palube obrovského parníku, splnil sa mu sen. Zopár peňazí síce mal, ale tie si chcel nechať, že ich investuje do svojho biznisu, preto si povedal, že nebude počas plavby chodiť ješť do reštaurácií, ktoré boli na palube, že má zopár suchých chlebov a tie mu na plavbu vystačia. Ostatní pasažieri jedli, pili, veselili sa, len on sám chodiac po palube jedol suchý chlieb. Raz ho oslovil iný cestujúci a pýta sa ho: „Kto si ty a odkiaľ si? My ťa pozorujeme a celá loď rozpráva iba o tebe. Obdivujeme ťa, veď ty nič nejš a nepiješ celý týždeň.“ On mu na to odpovedá, že aj on by rád jedol, pil a veselil sa s nimi, ale nemôže si to dovoliť, pretože nemá peniaze nazvyš, lebo lístok bol neskutočne drahý. No dotýčný mu vysvetlil, že každého lístok tak stál a preto bol tak drahý, lebo v ňom bolo zahrnuté aj stravovanie, zábava a všetko, čo k tomu patrí. Je samozrejmé, ako hovorí apoštol Pavol „**veď Božie Kráľovstvo nie je jedenie a pitie, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom**“ (Rim 14, 17).

Christova Cirkev je často prirovnávaná k lodi a ak sme na jej palube, sme v bezpečí, podobne máme all inclusive Božích dobrodení, ktoré nám Boh neustále dáva. My sa svojou nevedomosťou správame rovnako, ako tento hladný cestujúci. Možno je našou chybou aj to, že málo myslíme na miesto, kde hriechu niet a to možno aj preto, že týmto hriechom sme natolko spútaní, oklamaní, že sa nám v ňom páči žiť. Či azda sme tak zaslepení ako tí farizeji, ktorí obstáli a pýtali sa Christa, kedy príde Božie kráľovstvo? A Christos uprostred nich im odpovedal, že sa to nedá spozorovať a dodáva, že Božie kráľovstvo je medzi nimi. Týmto im chcel povedať, že nevidia Toho, kto stojí uprostred, Toho, komu toto Kráľovstvo patrí. Či azda sa nepodobáme na tých, ku ktorým Christos hovorí: **„Ak neveríte, keď vám hovorím o pozemských veciach, akože uveríte keď vám budem hovoriť o nebeských?“** (Jn 3, 12)

Hľadajme, verme v Christa a Jeho slovám, lebo iba tak sa môžeme radosť z Božieho Kráľovstva už tu na Zemi. Keď hlavnou prioritou a zmyslom nášho pozemského bytia bude Christos a Božie Kráľovstvo, bude u nás na prvom mieste, a potom bude nasledovať rodina, práca, záľuby, budeme syti, napojení, spokojní a šťastní v Duchu Svätom, na akomkoľvek mieste by sme žili, podobne ako apoštol Pavol, ktorý bol naplnený Svätým Duchom, z väzenia v ťažkých okovách písal listy, v ktorých utešoval, posilňoval ľudí, ktorí žili na slobode.

Jerej Radoslav Paisij Lupjan

O milosrdenstve

„Ďakujte Pánovi, lebo je dobrý, lebo Jeho milosrdenstvo trvá naveky“ (Ž 136,1).

Čo znamená milosrdenstvo? V Evanjeliu počujeme, že Zmŕtvychvstalý sa stretáva s učeníkmi. Želá im pokoj, ktorý nie je len pozdravom, ale znamená aj to, že zmieril človeka s Bohom, že pre nás získal výkupenie svojou smrťou a Zmŕtvychvstaním. Toto je najväčšie milosrdenstvo, aké môže Boh človeku udeliť. Pretože hovoríme o milosrdenstve, milosrdenstve v zmysle odpustenia. A skutočne, vzhľadom na Christove zásluhy, Boh nám odpúšťa hriechy. Ale o milosrdenstve hovoríme aj vtedy, keď spomíname fyzické a duchovné skutky milosrdenstva. Ide o dary a dobrodenia, ktoré by podľa spravodlivosti nikomu neprospeli. No predsa z lásky a milosrdenstva môžeme dať mnoho aj tým, ktorí si to nezaslúžia, môžeme dať viac, urobiť viac, ako by si niekto zaslúžil v užšom zmysle slova. Takto sa k nám správa sám Boh. Dáva nám viac, ako by sme kedy mohli zarobiť. Robí to vzhľadom na zásluhy Isusa Christa. A najväčší dar je sám Svätý Duch.

Príbeh o vyliatí Ducha Svätého možno nájsť na stránkach Nového Zákona vyjadrený rôznymi slovami a rôznymi spôsobmi. Je to tiež zvláštna etapa tohto úžasného procesu, o ktorom hovorí dnešné Evanjelium (Jn 20, 19-31). Isus dýchol na svojich učeníkov a povedal im: **„Prijmite Ducha Svätého! Tým, ktorým odpustíte hriechy, budú im odpustené, tým, ktorým zadržíte, budú zadržané“** (Jn 20,22-23). V dejinách stvorenia človeka na stránkach Biblie čítame počiatočnú správu, že Pán vdýchol človeku dušu. Vdýchol dych života do nozdier prvého človeka, čím urobil z neživej hmoty živú, inteli-

gentnú, nadšenú bytosť, ľudskú bytosť. Tento dych sa teraz objavuje znova. Robí z učeníkov nových ľudí. Želaním Christovým je, aby dobrá zvesť a obnovujúca sila Ducha Svätého prostredníctvom apoštolov zasiahla všetky národy Zeme.

Toto je veľký dar, toto je veľké milosrdenstvo, ktoré sme od Neho dostali vo svetle Jeho

slávneho Zmŕtvychvstania. Takže Duch Svätý je ovocím vzkriesenia, vyliatia Paschy, teraz pre celý svet. Ak chcete: sila vzkrieseného Christa zostane s nami navždy. Veď prisľúbil Ducha Svätého, keď povedal, že pošle iného Tešiteľa, „**Ducha pravdy, ktorý nás to všetko naučí**“ (Jn 14,26).

Tento príbeh obsahuje aj najväčšie zhrnutie milosrdenstva. Pretože tiež si uvedomujeme, ako musíme odpovedať na Božie milosrdenstvo. A práve to ukazuje prípad neveriaceho Tomáša. Tomáš, ktorý neverí príbehu o apoštoloch, neverí, že Isus, ktorý je už nad zákonmi tohto sveta, sa ešte objavil v Jeho osobnej fyzickej realite. Ako to, že Ho neovládla smrť, že sa dokáže vymaniť zo zatvorenej hrobky, že môže vstúpiť do zapečatenej miestnosti a jest' s učeníkmi a dokonca cítiť aj jazvu na Jeho boku? Tomáš tomu nechce veriť. A po ôsmich dňoch sa opäť Christos zjavuje a vyzýva Tomáša, aby sa presvedčil. Presvedčte sa, že nie je len novým obrazom, nie len víziou, ale aj skutočnou, vnímateľnou realitou, ktorá je však vyššia ako naša pozemská existencia. Christovo vzkriesené telo je zvláštna skutočnosť. Naš koncept hmoty a ducha sa ukazuje ako slabý, nedostatočný na pochopenie stretnutia s Ním.

A od Tomáša počujeme, že Isusovo volanie ním otriaslo, ale nečítame o tom, či naozaj vložil ruku do Jeho rán. Počuli sme, čo povedal, čo videl a uveril. Pretože najväčšie vyznanie viery urobil, keď sa obrátil k Isusovi: „**Pán môj, Boh môj**“ (Jn 20, 28). A to je viac, ako ktokoľvek povedal o Christovi počas Jeho života. Pretože o Zmŕtvychvstalom Tomáš, nazývaný tiež ako neveriaci Tomáš, vyznáva to najčistejšie a najkrajšie vyznanie viery. Poznáva Ho ako Mesiáša, spoznáva Ho ako Pána, čo bolo meno Božie. Uznáva Ho ako Boha. Tým sa vymyká všetkým doterajším predstavám, v Christovi vidí silu, ktorá patrí jedine Bohu.

Prosíme o túto vieru, túto otvorenosť aj pre seba. Prosíme nášho Pána Isusa Christa, aby nás požehnal, veď On je prameňom milosrdenstva. V Jeho láske dostávame odpustenie svojich hriechov a iba takto môžeme vstúpiť do spoločenstva božského života.

Kpt. Mgr. Simon CZAP
Starší kaplán 21,shdo Michalovce

Ste chrámom Svätého Ducha (Výklad sv. Jána Zlatoušeho)

„Vari neviete, že vaše telo je chrámom vo vás žijúceho Svätého Ducha, ktorého máte od Boha, že nie ste svoji? Boli ste draho vykúpení. Preto oslavujte Boha vašimi telami a vašimi dušami, ktoré sú Božie“ (1Kor 6, 19-20).

„Vari neviete, že vaše telo je chrámom vo vás žijúceho Svätého Ducha?“: Nepovedal len: Ducha, ale: vo vás žijúceho, aby ich utešil, a pre objasnenie týchto slov doplnil: „**Ktorého máte od Boha**“, aby ukázal na Pôvodcu, aby ich pozdvihol a zároveň v nich vyvolal bázeň veľkosťou daru a milosťou Darcu. „**Nie ste svoji**“. Toto nie sú len slová usvedčenia, ale tiež nabádania k cnostiam. Akoby povedal: nemôžeš robiť, čo chceš. Nemáš nad sebou žiadnu moc. Hovoriac to, nepopiera slobodnú vôľu podobne ako slovami: **Všetko smiem, no nie všetko mi osoží**, nám neodoberá slobodu. Vyjadrením: „**nie ste svoji**“, nenaruša slobodnú vôľu, ale snaží sa odkloniť od nedostatkov a pritom poukazuje na Božiu starostlivosť o nás. Aj preto dodal: „**Boli ste draho vykúpení**“. No keď nie som sám svoj, prečo odo mňa vyžaduješ plnenie záväzkov, povinností? Prečo hovoríš: „**Preto oslavujte Boha**“ vašimi telami a vašimi dušami, „**ktoré sú Božie**“?

Čo znamená: „**Nie ste svoji**“? Čo tým chce v nás vzbudiť? Chce nás utvrdiť v tom, aby sme neheřili a neriadili sa nevhodnou žiadostivosťou duše. My máme veľa nevhodných želaní, no musíme byť zdržanliví, a môžeme. Ak by sme nemohli, potom by tá výzva bola zbytočná. Pozrite, ako nás utvrďuje. Keď povedal „**nie ste svoji**“, ďalej nehovorí: a ste podriadení nutnosti, ale: „**Ste draho vykúpení**“. Prečo tak hovorí? Nieкто by tu mohol povedať, že treba ukázať, že máme Pána. Ale toto máme spoločné s pohanmi. No „**ste draho vykúpení**“ náleží iba nám. On pripomína veľkosť dobrodenia a spôsob našej spásy, keď ukazuje, že sme vykúpení, aj keď sme Mu boli cudzí, a nie len tak, no draho. „**Preto oslavujte**“, ukážte Boha vo vašich telách a vašich dušiach duchom. Nabáda nesmilniť nie len telom, ale aj duchom v duši nemyslieť na nič zlé a neoberať sa tak o blahodať. Po slovách vašich pridáva: „**Ktoré sú Božie**“, čím nám pripomína, že všetko, čo máme, je Pánove, aj telo, aj duša, aj duch. Niektorí vravia, že pod duchom tú chápe duchovné dary. Keď ich máme, Boh je oslávený. A je tomu tak, keď máme čisté srdce. Božími ich nazval nie len preto, že ich Boh stvoril, ale aj preto, že keď sa Mu stali cudzími, znovu ich získal za cenu Synovej krvi. Pozrite, ako všetko vzťahuje na Christa, ako nás vyzdvihuje na nebo. Hovorí, vy ste údmi Christa, ste chrámom Ducha. Nebudte údmi smilnice. Hanobíte tak nie svoje telo, lebo to telo nie je vaše, ale Christove. Tými slovami poukazuje na ľudomilnosť Christa, ktorý učinil naše telo mojím, a zároveň činí prietř našej skazenej moci nad ním. Hovorí, ak telo nie je vaše, nemáte právo hanobiť telo iného, zvlášť, keď patrí Pánovi, alebo poškvniť chrám Ducha. Ak ten, kto vojde do domu súkromnej osoby a vyčíňa v ňom, bude podrobený trestu, tak uvažuj, akým mukám bude podrobený ten, kto chrám Kráľa učiní pelechom zbojníka!

Zdroj: Толкования Священного Писания. Толкования на 1 Кор. 6:19 (optina.ru)

Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

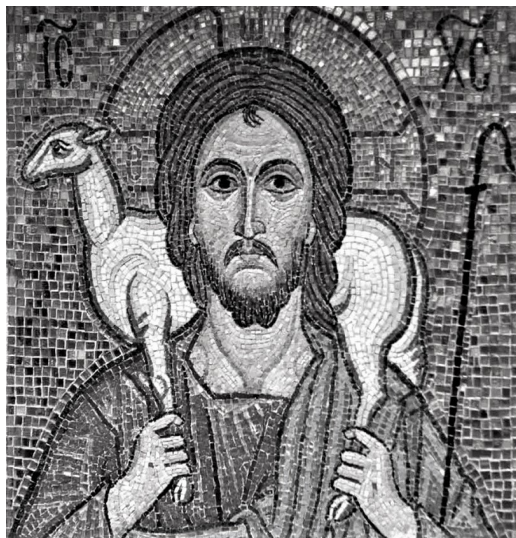

PASTIERSTVO V CHRISTOVEJ CIRKVI – CESTA KRÍŽA A MUČENÍCTVA (2)

I nikto z nás by nemal zakrývať svoje oči pred tým všetkým, nikto by sa nemal uspokojovať vidinou nerušeného, pokojného a blahobytného života. „**Kto bojuje**, píše ap. Pavel, **nemieša sa do záležitosti všedného života, aby sa zapáčil veliteľovi, ktorý ho najal do služby**“ (2 Tim 2, 4). A ak niektoorí, čo pozorujeme so zármutkom, nezriedka aj dnes vstupujú do pastierstva s ľahkým svedomím, nezamýšľajú sa nad ťažkosťami svojho kríža a túžia nie „**po znamenítom diele**“ (1 Tim 3, 1), ako píše ap. Pavel, ale po dobrom mieste, takíto nech teda vedia, že oni nie sú dobrí pastieri, ale nájomníci, pre ktorých im zverené duchovné ovce nie sú ich ovce a preto opúšťajú tieto ovce, lebo im na nich nezáleží (por. Jn 10, 12-13). Práve o takýchto pastieroch povedal sv. Ján Zlatoústý známe „tvrdé slovo“: „Nemyslí, aby bolo spasených mnoho pastierov!“ Preto aj slová apoštola Pavla v tomto ohľade sú jasné: „**Znášaj utrpenia ako dobrý vojak Isusa Christa**“ (2 Tim 2, 3); iba takéto slová musia byť napísané vždy a hlboko aj v ume, aj v srdci každého dobrého pastiera... Pre neho nieto inej cesty!

No „kruté je toto slovo“, hovorí ako odpoveď naše sklúčené srdce. Áno, ono by bolo naozaj „kruté“, ak by spolu s tým nebolo aj vznešene - potešiteľné a dokonca nekonečne – sladké.

Sv. apoštol Pavel, potešujúc „**vojaka Isusa Christa**“, dokonca mu hovorí, prirovnávajúc ho k roľníkovi, ktorý namáhavo pracuje, že má ako prvý dostať podiel z úrody: „**Roľník, ktorý namáhavo pracuje, má ako prvý dostať podiel z úrody. Rozmýšľaj, o čom hovorím**“ (2 Tim 2, 6). Čo znamenajú tieto slová, ktoré nasledujú bezprostredne za napomenutím pastierovi znášať utrpenia? Nepochybne to, že práve v samotných utrpeniach je čosi také, čo nielen oslabuje, potešuje alebo obrusuje ostrosť, no dokonca dáva isté sladké ovocie, patričné uspokojenie, ktoré ako prvý má ochutnať sám trpiaci. V čom spočíva táto radosť? Čo je to za balzam zmierňujúci bolesti po ranách?

Nebudeme hovoriť o tom, že pastiera uspokojuje radostné vedomie vznešenosti jeho činnosti, ktorú nemožno porovnávať s ničím na Zemi s ohľadom na vznešenosť jeho spoločenského slúženia; nebudeme dokazovať, že v samotnej bohoslužbe, teda v samotnom slúžení Bohu, v modlitbe a v jej rôznych prejavoch je najvyššia radosť a spokojnosť; že ozajstného pastiera povzbudzuje a posilňuje jasné a pevné presvedčenie, že inej novej a lepšej cesty k obnove ľudstva, okrem kríža utrpení, hrdinských činov v boji so zlom nie je, lebo ak by mohlo byť, tak Hospodin, Najvyšší Pastier, by ju bol určite zvolil a predložil...Toto všetko skutočne má potešovať a aj potešuje **„dobrého vojaka Isusa Christa“** (2 Tim 2, 3). No to ešte nie je všetko.

Dnes nezriedka niektorí „nerozmýšľajú“ (v. 6), ako hovorí ap. Pavel, alebo zabúdajú práve na predložený zmysel slov apoštola o sladkosti samotných pastierskych utrpení, o tom, že on **„ako prvý má dostať podiel z úrody“** (2 Tim 2, 6).

A naozaj, v mučeníctve je sladkosť! Človek je nielen bytosť náboženská, ale aj – a po páde do hriechu – určite aj trpiaca, znášajúca rôzne príkoria a súženia. Tieto utrpenia – to je vedome, trepezlivé prenášanie súžení, tento kríž, nielen nie pohoršenie a nie bláznovstvo (1 Kor 1, 23), podľa vyjadrenia ap. Pavla, ale ozajstná dôstojnosť človeka, jeho sláva (Ef 3, 13), jeho veniec, neporovnateľne tak vysoko jeho vyvyšujúceho nad celým svetom!, **„Človek v blahobyte“**, bez utrpení, možno smelo povedať so žalmistom, že **„je ako zvier, ktorú hynie“** (Ž 48, 21).

Veríme a vyznávame, že v kresťanstve kríž sa priamo stáva symbolom dokonalosti, pripodobnením ukrižovanému Isusu Christu.

„Syn človeka“ (Mt 8, 20; 9, 6; Mk 8, 38, 9, 12; Lk 6, 22; 7, 34; Jn 5, 27; 8, 28; Zj 11, 13; 14, 14 a iné). Týmto pomenovaním mal obzvlášť v obľube seba nazývať Spasiteľ. **„Syn človeka“** zjavil sa ako jeden z ľudí vo všetkom im podobný okrem hriechu, vzal od nich všetko to najlepšie, čím ľudia disponovali. A ľudstvo od začiatku po páde do hriechu stráдалo. I nezatúžil Christos byť medzi nimi v blahoslavenstve bez nedostatku z dôvodu Božstva, ale **„podobným sa stal ľuďom a keď sa zjavil ako človek, ponížil sa a bol poslušný do smrti, a to až do smrti na kríži“** (Fil 2, 7-8). Neodňal od ľudí utrpenia, ale zobral ich na seba. Boží Syn chcel byť a stal sa

jedným zo synov ľudských, chcel trpieť a trpel s nimi a za nich. „**Túžobne som si žiadal jest s vami tohto veľkonočného baránka**“, t.j. paschu ako symbol blížiacich sa krížových utrpení za ľudstvo, hovoril Spasiteľ svojim učeníkom na Tajomnej večeri (Lk 22, 15).

Prot. Peter Kormaník

Literatúra:

AMVROSIJ, episkop Mediolanskij, sv.: **O objazanost'ach svjaščennoslužitelej (De officiis ministrorum)**. Kazaň. Central'naja Typografija 1908. Moskva-Riga „Blahovest“. 1995. 380 s. Priloženije I-II. I.-XXXI.s. ISBN 5-87310-020-3.

ANTONIJ (CHRAPOVICKIJ), mitr.: **Pastyrskoje bogoslovije**. Svjato-Uspenskij Pskovo-Pečerskij monastyr 1994. 325 s. ISBN 5-862-88-045.

ANTONIJ, mitr. Surožskij: **Pastyrstvo**. Vtoroje izdaniye. Novyje Mechi 2005. 459 s. ISBN 5-902520-03-7.

BOŠČANOVSKIJ, V.: **Uroki po Pastyrskomu bogosloviju dľa lic, želajuščich priňať svjaščenstvo**. Jordanville, N.Y. 1961, 108 s.

BROJAKOVSKIJ, S.: **Poučeniya i reči na vsemožnyje slučaji iz pastyrskoj praktiki**. S. Peterburg 1904. Repr. izdaniye: Lestvica. Moskva 1999. 735 s.

DOSEDĚL, Lev: **Trojí služba duchovního pastýře**. In: Pravoslávny teologický zborník III. Praha 1971, s. 87-96.

IAKOV, archimandrit: **Pastyr v otnošeniji k sebi i pastvi**. S. Peterburg 1880. 145 s.

IOANN (MASLOV): **Lekcii po Pastyrskomu bogosloviju**. Obščestvo Ľubitelej Pravoslavnoj Literatury. Izdatel'stvo im svt. Ľva, papy Rimskoho. Kijev 2009. 406 s.

KIPRIAN (KERN), archim.: **Pravoslavnoje pastyrskoje služenie**. Izdatel'stvo Svjato-Vladimirs-koho Bratstva. Moskva 1996. 254 s. ISBN 5-900249-14-X.

KORMANÍK, Peter: **Pravoslávne dušpastierstvo II**. Gorlice 2009. 178 s. ISBN 978-83-928613-9-3.

KRONŠTADSKIJ, Ioann, sv.: **Svjaščenniku. Otčij dom**. Moskva 2005. 278 s. ISBN 5-87301-128-1.

MARINKOVIČ, M. Živan: **Pastyrsko bogoslovije**. Beograd 1970.

Pastyr duchovnyj. Razjasneniya svjatootečeskija o pastyrjach i o pastyrstve. Izdatel'stvo „Syntagma“ pri učastiji Izdatel'stva „Palomnik“. Moskva 1999. 286 s. ISBN 5-87468-070-5.

POPOV, Jevgenij: **Pastyrskoje bogoslovije v trech častach**. Sever-Zapadnij Centr Pravoslavnoj Literatury „Dioptra“. Sankt-Peterburg 2000. 639 s. ISBN 5-85325-030-2.

SIMEON NOVYJ BOGOSLOV, sv.: **Slova, t. I.**, s. 71-72.

TICHON, igumen: **Svjatoje, vysokoje služenieje jereja Božija, mirjanina i monacha, dobrovolnoje mučeničestvo**. Izdaniye vtoroje Afonskaho Russkaho Pantelejmonova monas-tyrja. Moskva 1894. 241 s.

VENIAMIN (FEDČENKOV), ieromon.: **O krestnom puti pastyrstva**. In: Christianskoje čtenije. Sankt-Peterburg 1911. Nom. 4, s. 540-551.

VIKTOR (MAMONTOV), archim.: **Hospod' – Pastyr moj**. Izdatel'stvo „Svet Pravoslavija“, 2008. 368 s. ISBN 5-94127-024-0.

ZLATOUSTYJ, Ioann, sv.: **O svjaščenstve. Tvorenija**. Tom pevyj, kniga vtoraja. Izdaniye vtoroje. Sankt-Peterburg 1898. Reprint. Izdaniye: Pravoslavnaja kniga. Moskva 1991, s. 403-484.

Niektoré historické aspekty úcty k Presvätej Bohorodičke

Je pochopiteľné, že popri slávení blížiaceho sa Narodenia Isusa Christa sa upriamuje naša pozornosť v Pravoslávnej cirkvi na druhý deň Narodenia Christovho aj na Jeho Matku. Keďže žijeme na území strednej Európy a tak je naše územie akýmsi „spojovníkom“ (či „rozdeľovníkom“?) medzi západným a východným kresťanstvom, sme nútení sa pozrieť na oslavu Panny Márie ako Bohorodičky aj prizmou západnej cirkvi. Táto oslava však v latinskej cirkvi je ako Slávnosť Panny Márie Bohorodičky presunutá až na Nový rok, teda sa síce slávi v ešte vo vianočnej oktáve (osmodennom období), ale až na jej konci. V rímskej cirkvi sa inšpirovali Pravoslávnu cirkvou, pretože do 2. vatikánskeho koncilu tento sviatok slávil 11. októbra a až potom ho posunuli bližšie k Vianociam. Keď totiž v 6. stor. sviatkovanie Narodenia Pána dostalo v Ríme tvár oktávy, ôsmy deň (1. január) sa postupne stával mariánskym sviatkom. Staršie vydanie latinského Antifonára z 8. stor. má na 1. januára titul: „Natale S. Mariae“. Liturgia oslavovala Božie materstvo Panny Márie. Spomienku svätej Bohorodičky Panny Márie však pravoslávny byzantský obrad aj sýrsky obrad slávil vždy aj v prvých storočiach dejín Cirkvi hneď druhý deň po Roždestve Isusa Christa - 26. decembra! Kopti ju slávil 16. januára. Neskôr vplyvom galikánskej Liturgie ôsmy deň dostáva ráz sviatku Obrezania Pána, čo zostalo aj v tridentskom misáli a Sviatok Božieho materstva Panny Márie sa presunul na 11. október. Až v obnovenej latinskej liturgii od r. 1969 sa Božie materstvo Panny Márie začalo opäť, tak ako voľakedy, sláviť 1. januára.

Najprv sa pozrieme, čo o sviatku Bohorodičky na Západe hovorí história. Latinská cirkev začala sláviť tento sviatok znova až po Druhom vatikánskom koncile (1965). História sviatku je zložitá. V r. 1582 celý západný svet sa začal riadiť Gregoriánskym kalendárom, pomenovaným po pápežovi Gregorovi XIII., ktorý previedol reformu Juliánskeho kalendára. Od zavedenia Juliánskeho kalendára Gaiom Juliom Caesarom (r. 45 pred Christom) sa 1. január stal začiatkom občianskeho roka. Latinský názov mesiaca poukazuje na rímskeho boha Janusa, ktorý bol znázorňovaný s dvoma tvármi ako „boh“ začiatku všetkých vecí. Bol uctievaný aj ako ochranca domových dverí, čiže domácnosti. V ten deň sa konali bujaré oslavy s rôznymi poverami. Stalo sa preto u prvých kresťanov najmä v Ríme zvykom, že v ten deň konali kresťania prísny „protestný“ pôst. Keď pohanstvo bolo vytlačené kresťanstvom, pod vplyvom východnej byzantskej pravoslávnej Liturgie, ktorá po sviatku Narodenia Isusa Christa slávila sviatok Matky Božej (26. 12.), zaviedol aj Rím tento sviatok na koniec oktávy sviatku Narodenia Isusa Christa (25. 12. - 1. 1. = osem dní). Je to najstarší mariánsky sviatok, slávený ešte pred Všeobecným snemom v Efeze (r. 431). Keď Rím začal sláviť až

v 6. storočí Zvestovanie a Nanebovzatie Bohorodičky, sviatok Márie ako Bohorodičky bol slávený 1. januára, no v latinskej cirkvi postupne „strácal“ na význame a slávila sa potom čisto len oktáva Narodenia Isusa Christa. Tak sa na Západe materstvo Panny Márie prestalo pripomínať osobným sviatkom. Až v roku 1931 pod vplyvom rôznych dejinných okolností a na „posilnenie viery v Bohorodičku“ sa v latinskej cirkvi začal opäť sláviť 1. január ako sviatok Materstva Panny Márie a reformou cirkevného kalendára po Druhom vatikánskom koncile sviatok dostal názov Slávnosť Panny Márie Bohorodičky.

Dogma o Bohorodičke bola definovaná ako reakcia na blud patriarchu Nestória, ktorý tvrdil, že Máriu nemôžeme nazývať Božou Matkou (lebo podľa ľudskej logiky by musela byť staršou ako Syn Boží), ale len matkou Christovou, teda len ľudskou matkou človeka Isusa. V tejto efezskej dogme ide o uznanie pravdy, že Christos je od prvého momentu počatia Pravý Boh ale aj Pravý Človek a je teda vo vlastnom slova zmysle aj jej skutočným synom, ale neprestáva byť súčasne aj Synom Božím. A teda vlastne aj ako Syn Boží prijal Máriu za svoju ľudskú matku a ona sa takýmto spôsobom stala vlastne aj Matkou Vteleného Slova. Svätí Otcovia Cirkvi hovorievali: „Marino lono je svadobným lôžkom, na ktorom došlo ku svadbe Boha s ľudstvom“ alebo „miestom, kde sa Boh zjednotil s človekom“. Otcovia ju nenazývali Bohorodičkou preto, že by v nej mala pôvod Božská prirodzenosť Slova, ale preto, že sa z nej narodilo sväté telo, obdarené rozumovou dušou, s ktorou sa spojilo Božie Slovo tak, že s ňou vytvorilo jedinú osobu. Mária nie je Bohorodičkou v tom zmysle, že by bola existovala skôr ako II. Božská Osoba a bola príčinou jej zrodu. Veď vo Vyznaní viery - Kréde (Viruju...) vyznávame, že Boží Syn je, „Svetlo zo Svetla, Boh pravý z pravého Boha, splodený, nestvorený, jednej podstaty s Otcom“.

Ak hovoríme o Márii ako Bohorodičke, tak tým vyznávame, že skrze ňu vstúpila II. Božská osoba, teda Božie Slovo, do nášho ľudského sveta a do našej ľudskej prirodzenosti. Mária je jediná v celom tvorstve, ktorá môže Isusa Christa osloviť rovnakým spôsobom ako Boh Otec: „Ty si môj Syn, ja som ťa dnes splodila!“ Sv. Ignác Antiochijský hovorí so všetkou prostotou, že „Isus je z Boha a z Márie“, ako keď my povieme v ľudskom význame o niekom, že je synom „toho a tej“. Preto tvrdíme, že Isus Christos je plne aj človek, pretože sa narodil z Márie, ktorá je ľudským tvorom. Titul Bohorodička zároveň svedčí o Isusovi, že je zároveň Pravý Boh. Logicky Mária môže byť Bohorodičkou len vtedy, keď v okamihu pôrodu Ten, ktorý sa rodí, je súčasne Bohom i človekom. Tento titul hovorí o hlbokej jednote medzi Bohom a človekom, ktorá sa uskutočnila v Isusovi Christovi, hovorí o tom, ako si Boh pripojil k sebe človeka najhlbšou jednotou, aká existuje na svete, totiž **jednotou OSOBY!** Týmto spôsobom je titul Bohorodička akousi ochranou, ktorá nás chráni od toho, aby sme v Isusovi Christovi oddeľovali Božstvo od človečenstva. Tajomstvo Bohorodičky nám chce čosi povedať o veľkosti človeka. Človek sa tak

môže stať v láske „partnerom“ Boha. A táto láska k Bohu je vrcholne plodná a jej plodom je - Iesus Christos. Evanjelium nám tak ukazuje, že sa aj človek- žena môže stať Božou Matkou. Jeden zo svätcov hovorí: „**Ved' aj my sme Christovými „matkami“, keď Ho nosíme v srdci a vo svojom tele s božskou láskou a s čistým a úprimným svedomím. V určitom zmysle Ho „rodíme“ našimi svätými skutkami, ktoré majú druhým žiariť ako príklad!**“

Viera, ktorá stojí na začiatku nášho posvätenia a spôsobuje, že v Duchu Svätom prijímame Christa, tá istá viera má viesť k prejavom Ducha Svätého navonok. Ten, ktorého sme skrze vieru prijali, sa chce aj z nás vierou „zrodiť“ - teda prejavíť našimi skutkami. Aj o Panne Márii platí, že hoci Christa rodí ako samostatnú bytosť, nikdy Ho neprestáva vlastniť ako svoj Život. Mária môže teda povedať ešte väčším právom ako sv. Pavol: „**Nežijem už ja, ale žije vo mne Christos**“ (Gal 2,20). Mária Ho nielen porodila, ale Ho stále žije a to až natolko, že všetko, čo sa s Ním deje ako s jej synom, sa veľmi dotýka jej samotnej, nielen ako biologickej matky, ale ešte viac ako matky Jeho mystického tela. Sám titul „Bohorodička“ stačí, aby sa na ňom zakladala Máriina veľkosť a aby zdôvodňoval poctu, ktorá sa jej vzdáva. Žiadny iný a väčší titul už nie je a nemôže byť. Titul Bohorodička môže byť aj dnes príležitosťou k stretnutiu a spoločnou základňou všetkých kresťanov. Z neho je možné vychádzať, aby sme dosiahli zhodu o tom, aké miesto zaujíma Mária vo viere. Toto je jediný ekumenický titul nielen podľa práva, pretože ho definoval ekumenický snem v Efeze v r. 431, ale aj faktický, pretože ho uznávajú všetky kresťanské cirkvi. Dokonca aj Martin Luther hovorí: „V titule Bohorodička je obsiahnutá všetka jej česť. Nikto nemôže povedať jej, alebo o nej nič väčšieho, aj keby mal toľko jazykov, ako je stebiel trávy, hviezd na nebi a piesku v morí.“ A vo formule viery zloženej po jeho smrti čítame: „Veríme, učíme a vyznávame, že Mária je právom nazývaná Bohorodičkou a že ňou skutočne je.“

Ak človek nežije duchovným životom, môže sa mu zdať, že pri počatí Božieho Syna šlo len o historickú udalosť. Ak však žije duchovným životom, začína chápať, že „počatie z Ducha Svätého“ v každom z nás a „narodenie Christa“ do našich skutkov je stále aktuálna vec. To, čo sa deje pri dobrej spovedi vo sv. Tajine pokánia a zmierenia sa s Bohom, ak to pokračuje dobrým predsavzatím, môžeme pokojne nazvať „počatie Christa z Ducha Svätého“ v našom vlastnom kresťanskom živote. Duchovne počína Christa každý, kto chce zmeniť svoj život

k lepšiemu. Mária aj nám všetkým ukazuje, čo je príčinou Božieho materstva. Je to jej viera Bohu a poslušnosť Božiemu Slovu. Je potrebné s istotou viery prijať Božie Slovo a uskutočniť ho v každodennom živote, aby sa aj do nás, do nášho života vlastne „vtelilo“ Božie Slovo. Aby sa Božie Slovo znovu stalo telom v nás a skrze nás. Aby to Slovo vyžiarilo aj z našich bytostí vo forme dobrých myšlienok, slov i skutkov. Pretože len takto sa môžem stať tým, čím mám byť - obrazom Boha. Blažený Augustín hovorí: „Matka Ho nosila v lone, my Ho nosíme v srdci. Panna otehotnela, keď sa v nej vtelil Christos, naše srdcia nech „otehotnejú“ vierou v Christa ako nášho Spasiteľa a Vykupiteľa, ako Druhej Božskej Osoby Svätej Trojice. Ona porodila Spasiteľa, naše duše nech porodí spásu pre spolubratov a chválu Bohu pred celým svetom. Nech nezostanú naše duše neplodné, ale nech sa stanú plodnými pre Boha“.

Samotný výraz „Bohorodička“ sa síce vo Svätom Písme nenachádza, no na viacerých miestach sa píše o Panne Márii ako o tej, ktorá porodila Božieho Syna. Pomenovanie Bohorodička nachádzame v 3. storočí v spisoch sv. Otcov - u sv. Gregora Nazianskeho, sv. Gregora Nysského, sv. Cyrila Alexandrijského, sv. Ignáca Antiochijského a ďalších. Ako dogmu, čiže ako článok viery, bolo toto tajomstvo vyhlásené na cirkevnom sneme (koncile) v Efeze v roku 431 a neskôr aj v Carigrade v roku 555. Konciloví otcovia v Efeze prijali uznesenie, že Panna Mária je Bohorodičkou (grécky Theotókos) a že v Christovi sú zjednotené dve prirodzenosti - božská i ľudská. Súčasne odsúdili blud carigradskeho patriarchu Nestória, ktorý hlásal, že Panna Mária bola len matkou Christa ako človeka, ale nie matkou Boha. V lone Panny Márie sa vyvinulo Isusovo ľudské telo podľa biologických zákonov. Bolo počaté z Ducha Svätého. No my jasne vieme, že **Boží Syn žil už od večnosti ako druhá Božská osoba**. Tento Boží Syn si len zobral ľudské telo z Márie Panny a stal sa aj človekom. **Panna Mária je preto Bohorodička, lebo Isus Christos je Bohočlovekom**. Panna Mária Mu poskytla teda ľudské telo.

V christologickom výklade žalmov sa stretávame s Pannou Máriou, poeticky opísanou ako Sväté mesto (Sion), ktoré má vznešeného Obyvateľa (napr. Ž 48, 87, 132 a iné). Veď naozaj Isus Christos v nej deväť mesiacov pred narodením býval, aby mohol prísť na svet ako človek. Efezský snem potvrdil dávne v praxi používané kresťanské poznanie - učenie o Bohorodičke a povzbudil v Cirkvi všetkých, aby mali čím väčšiu úctu k tej, ktorá priviedla na svet samého Boha. Boh prišiel na svet skrze ňu a my sa tiež cez ňu najľahšie dostaneme k Bohu. Nazývame ju Kráľovnou nebies, Kráľovnou anjelov a má ešte mnoho iných prívlastkov. Z toho vidno, že **aj sám Boh ju zahŕňa osobitnou priazňou** a jej príhovor je naozaj mocnou modlitbou, ktorá dokáže vyprosiť veľké milosti. Nenadarmo sa konajú mnohé známe mariánske modlitby, piesne, akatisty a podobne. Toto všetko je praktickým vyjadrením starej gréckej i latinskej vety: „Μέσω της Μαρίας στον Ιησού“ čiže „Per Mariam ad Iesum“ (cez Máriu k Isusovi). Áno, Matka Božia = Bohorodička Mária nás svojím mocným príhovorom vždy isto dovedie k svojmu a Božiemu Synovi Isusovi Christovi - nášmu Spasiteľovi a Záchrancovi ľudstva, u ktorého sa neustále prihovára za hriešne ľudstvo! Je teda Božou Matkou, ale aj nebeskou Matkou, ktorá sa prihovára za nás všetkých!

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Spomienka na metropolitu Jelevferija (Voroncova)

Dňa 30. októbra 2022 bolo výročie narodenia metropolitu Jelevferija (Voroncova), prvého metropolitu Autokefálnej Pravoslávnej cirkvi v Československu.

Po druhej svetovej vojne existovalo na území Čiech a Slovenska niekoľko cirkevných jurisdikcií, ktoré sa v konečnom dôsledku zjednotili. Pod záštitou Moskovského patriarchátu bol vytvorený exarchát, ktorý v roku 1951 dostal status autokefálnej (samostatnej) miestnej Pravoslávnej cirkvi. Prvým metropolitom sa stal Jeho Blaženosť Jelevferij, arcibiskup pražský, metropolita Pravoslávnej cirkvi v Československu.

Predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarchátom prestole archimandrita Serafim (Šemjatovský) spolu s duchovenstvom i veriacimi nášho Podvorja, pri tejto príležitosti vykonali spomienkovú púť do Sankt-Peterburgu. V pondelok 31. októbra archimandrita Serafim viedol zaupokojnú Liturgiu v hlavnom chráme Alexandro-Nevskej Lavry v Trojickom sobore. Spolu s ním slúžili jeromonach Alexander (Haluška), tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarchátom prestole, duchovenstvo Alexandro-Nevskej Lavry i diakon Vladislav, klerik Podvorja Srbskej pravoslávnej cirkvi v Moskve.

Po Liturgii bol slúžená panychída v krypte Trojického sobora, kde sú dočasne uložené ostatky vладыky Jelevferija. Pútnici navštívili Lavrský cintorín, kde sa modlili za pokoj všetkých, ktorí sú tam pochovaní.

Poobede pútnici navštívili a modlili sa v Kazanskom katedrálnom sobore Peterburga. Smolenský cintorín, kde sa nachádza časovňa s moščami sv. Xénie Peterburgskej, i chrám, ktorý svätá Xénia pomáhala stavať, Joanovský monastier, kde sa poklonili ostatkom svätého Joana Kronštandského. Nasledujúci deň bola organizovaná prehliadka mesta Ivangorod na hranici s Estónskom, prehliadka hradu a hlavného chrámu v meste.

Kazanská ikona Presvätej Bohorodičky

Na pozvanie Jeho Vysokopreosvietenosti Kirilla, metropolitu kazanského a tatarstanského, archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriaršom prestole, navštívil mesto Kazaň, zúčastnil sa na bohoslužbách na počesť čudotvornej Kazanskej ikony Presvätej Bohorodičky. Večer 3. novembra archimandrita Serafim slúžil vsenočné bdenie v Kazanskom katedrálnom sobore a 4. novembra, na samotný sviatok, spoluslúžil svätú Liturgiu s vysokopreosvieteným metropolitom Kirillom, biskupským zborom i duchovenstvom.

Návšteva Čechov žijúcich v Novorosijsku na Podvori

V nedeľu 13. novembra navštívili naše Podvorie Česi, ktorí už niekoľko generácií žijú na juhu Ruska, neďaleko mesta Novorosijsk. Modlili sa spolu s nami na Liturgii i pristúpili k svätej Eucharistii. V spomínanom meste existuje kultúrno-osvetový spolok „Mateřidouška“, ktorý ma za úlohu zachovávať medzi etnickými Čechmi a reprezentovať v Rusku českú kultúru.

Oslava narodenín Kirilla, patriarchu moskovského a celej Rusi

Dňa 20. novembra 2022 Jeho Svätosť Kirill, patriarcha moskovský a celej Rusi, oslávil 76. narodeniny. Archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriaršom prestole, v tento deň pozdravil Jeho Svätosť s týmto sviatkom a slúžil spolu s predstaviteľmi miestnych Pravoslávnych cirkví i domácim duchovenstvom v chráme Christa Spasiteľa svätú Liturgiu.

Sviatok svätého Georgija na Gruzínskom podvori

Podľa cirkevnej tradície, svätého veľkomučeníka Georgija (Juraja) pokúšali, aby sa zriekol Christa a mučili ho pol roka. Nakoniec 6. mája (podľa štátneho kalendára) stali jeho čestnú hlavu, no svätý veľkomučeník za nezriekol Spasiteľa Isusa Christa a mnohých priviedol k viere.

V Gruzínskej pravoslávnej cirkvi sa zachoval starobylý sviatok, „Kolesovanie svätého Georgia“ - začiatok jeho mučení, 23. deň novembra (podľa štátneho kalendára).

Na pozvanie duchovenstva Gruzínskeho podvoría a s blahoslavením archimandritu Serafíma (Šemjatovského), predstaviteľa Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriaršom prestole, sa tohto roku na oslavách sviatku zúčastnil jeromonach Alexander (Haluška), tajomník Zastupiteľstva našej Cirkvi, a počas oficiálnej časti osláv predniesol pozdravné slovo.

Slávnostnú bohoslužbu viedol Jeho Preosvietenosť Konstantín, biskup zarajský. Spolu s ním slúžili prot. Daniil Andrejčuk, predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v Amerike pri Moskovskom patriaršom prestole, prot. Nikolaj Balašov, radca patriarchu moskovského a celej Rusi, k otázkam zahraničných cirkevných vzťahov, duchovenstvo gruzínskej diaspory i miestne duchovenstvo.

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte**

Návšteva z Libanonu v katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoděje v Praze

Dne 12. listopadu se s požehnaním Jeho Vysokopreosvícenosti Michala, arcibiskupa pražského a českých zemí, uskutečnila teologická prednáška v katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoděje v Praze. Přednášku vedl vážený host z Libanonu – archimandrita Jack Khalil, Ph.D., který je profesorem novozákonní biblistiky, děkan Institutu teologie sv. Jana Damašského Balamandské univerzity (Libanon), člen Biblické federace Libanonu a teologické komise „Faith and Order“ Světové rady církví. Přítomen byl i sám arcibiskup, duchovní katedrálního chrámu a věřící.

Vzácná návšteva pokračovala i v nedeli 13. listopadu.

Sloužila se archijerejská Liturgie, při které byla pronesena modlitba za mír na Ukrajině a za ukončení válečného konfliktu.

Na závěr Liturgie se arcibiskup obrátil ke všem přítomným se slovem. Poděkoval archimandritovi Jacku Khalilovi za návštěvu a přínosnou přednášku a udělil mu pamětní medaili sv. muč. biskupa Gorazda a daroval pamětní kněžský kříž a ikonu sv. muč. české Ludmily.

Nakonec udělil všem arcipastýřské požehnutí.

**Matuška Ivana Bilá,
Pravoslavný katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje, Praha**

Chrámový sviatok v Petrovej

„Svjata Paraskevo, Božia uhodnice, molimesja k Tebi naša patronice“
(úryvok z piesne k prep. Paraskeve).

Tohtoročná posledná októbrová nedeľa - 30. októbra 2022, bola pre veriacich Pravoslávnej cirkevnej obce v Petrovej o čosi slávnostnejšia.

Slávili sme chrámový sviatok na počesť prep. matky Paraskevvy a tiež sme si pripomenuli 30. výročie od posvätenia základného kameňa tohto chrámu.

Oslava našej patrónky začala svätou Liturgiou, ktorú slúžil správca cirkevnej obce **prot. Mgr. Vasil' Svyda** spolu s **mitr. prot. Mgr. Jurajom Jurom z Gerlachova** a **jerejom ThDr. Jánom Pilkom, PhD., z Becherova**, ktorý sa prihovril k veriacim veľmi poučnou kázňou. Veriaci mali možnosť pristúpiť a vzdať úctu aj prostredníctvom jej svätej ikony, v ktorej sa nachádza čiastočka jej svätej rizy.

Završením osláv bolo pomazanie posväteným olejom, chod okolo chrámu s

čítaním Evanjelií, po ktorom sa k nám ešte prihovril mitr. prot. Juraj Jura. Z úst prot. Vasilja Svydu bolo vyslovené poďakovanie otcom duchovným za účasť na tomto chrámovom sviatku, veriacim, rodinným príslušníkom a známym za spoločné modlitby.

Po ukončení bohoslužieb, ktoré posilnili ducha všetkých prítomných, bolo pre prítomných v okolí chrámu pripravené veriacimi cirkevnej obce pohostenie, ktoré zase posilnilo telo.

Osobitné a veľké poďakovanie patrí hlavne Hospodu Bohu a prep. Paraskeve, že sme sa mohli stretnúť v hojnom počte a pomodliť sa spolu s duchovnými otcami na slávu Božiu.

Prepodobnaja maty Paraskevo, moli Boha o nas!

Brat Peter Trudič z Petrovej

V chráme sv. Dimitrija Solúnskeho v Hrabskom je jedinečná duchovná atmosféra

V utorok 8. novembra 2022 sa v malebnej dedinke Hrabské, v okrese Bardejov, zišli veriaci i duchovní z blízka i z ďaleka, aby mali možnosť spoločne zažiť jedinečnú a slovami neopísateľnú duchovnú atmosféru sv. Liturgie v chráme sv. veľkomučeníka Dimitrija Solúnskeho, ktorú spoločne slúžili: duchovný správca chrámu **prot. Mgr. Peter Savčák** spolu s **prot. ThDr. Petrom Sorokom, PhD., prot. Mgr. Sergejom Cuperom, prot. ThDr. Vladimírom Kocvárom PhD., prot. PhDr. Andrejom Nikulinom PhD., jerejom Mgr. Slavomírom Hudákom a jerejom Mgr. Mikulášom Pružinským.**

Počas Liturgie bola prítomná aj čiastočka mošči (ostatkov) sv. Dimitrija. Tento chrám bol síce prepísaný na Grécko-katolícku cirkev, ale zvony aj antimins od srbského pravoslávneho vладыku Josifa z roku 1931 svedčia o skutočnom vlastníkovi chrámu. Bohoslužby sa tu slúžia pravidelne iba niekoľkokrát v roku, keďže už tam nežijú pravoslávni veriaci okrem jednej pani.

Všetkým prítomným sa dostalo v tento deň aj veľké požehnanie priamo od samotného sv. Dimitrija Solúnskeho prostredníctvom pomazania vzácnym, prekrásne voňavým olejom, s ktorým sa podielil a so sebou priniesol o. Sergej Cuper priamo z miesta, kde sa nachádzajú ostatky sv. Dimitrija v Solúne. Po ukončení bohoslužieb bolo pripravené malé pohostenie, ktorým sa veriaci medzi sebou pohostili a potešili tak nielen ducha, ale aj telo.

Za tieto vzácne prežitú chvíľu sme vďační v prvom rade Bohu a tiež všetkým, ktorí sa podieľali akýmkoľvek spôsobom na príprave tohto chrámového sviatku v Hrabskom. Bolo to krásne dopoludnie, z ktorého sme všetci odchádzali s úsmevom na tvári, novou energiou a silou do ďalších dní v tejto uponáhľanej dobe.

Elena, Bardejov

S požehnaním Kozmu a Damiána

Dňa 13.11.2022 bol chrámový sviatok vo Vyšnom Mirošove obzvlášť milou udalosťou. Svoju prvú sv. Liturgiu v rodnej obci slúžil spolu so správcom Pravoslávnej cirkevnej obce **prot. Mgr. Alexandrom Klebanom** novokňaz jerej **Mgr. Milan Petrisko**.

V kázni sa prihovril rodákovi a pri spomienkach na svoje detstvo a mladosť prežité v chráme sa mnohým prítomným v očiach objavili slzy. Duchovný správca mu poprial na záver sviatočnej bohoslužby ako starší kolega veľa trpezlivosti pri postupnom prekonávaní svojich osobných nedostatkov a taktiež veľa trpezlivosti pri postupnom prekonávaní nedostatkov pastvy, ktorú mu raz Hospodin, skrze požehnanie eparchiálneho biskupa, zverí. Zaželel mu v mene

všetkých prítomných veriacich, aby našiel pokojný prístav - cirkevnú obec, kde už nepríde ako Milanko, ale ako otec Milan a bude s láskou slúžiť Bohu aj ľuďom. Po chode okolo chrámu nakoniec všetkých čakalo pohostenie pripravené veriacimi pre účastníkov tejto krásnej udalosti.

Prajeme svojmu rodákovi o. Milanovi Petriskovi a všetkým zúčastneným mnohaja i blahaja lita!

Iskander

Podarilo sa bohumilé dielo

Obnova betónového kríža za drevený v PCO v Ladomirovej

Každý deň dávame na seba znak kríža žehnaním sa:

„Vo imja Otca, i Syna, i Svjataho Ducha, amiň!“

Veľká obrovská sila kríža! Kríž - naša záchrana i spása, víťazstvo nad zlom.

Vďaka firme STAVBET so sídlom vo Svidníku, jeho konateľa Pavla Oreniča a členov Rady PCO v Ladomirovej sa podarilo uskutočniť obnovu starého betónového kríža za nový drevený v katastri obce, ľudovo nazývané miestnymi obyvateľmi: „Na čali“. Všetky prípravné zemné práce, ako uloženie starého kríža do zeme v hĺbke 2 m, následne výstavba a montáž dreveného kríža, vykopanie ryhy, debnenie, ukotvenie železnej traverzy UČKA, boli vykonané za pomoci firmy STAVBET.

S veľkým nadšením správcu prot. Mgr. Pavla Kačmára nový drevený kríž vyhotovil otec prot. Ján Kost' z PCO v Nižnej Jablonke. Terénne úpravy v okolí kríža s bagrom urobila firma JUMI-STAL a jeho konateľ Juraj Leško ml., za čo mu patrí srdečné poďakovanie. Finančné prostriedky na kríž a betónové práce boli z milodarov veriacich PCO v Ladomirovej.

O vyhotovenie a grafiku novej tabule v pôvodnom znení:

„Cej svjatij krest postavlennij userdnim staranijem P. ŠKURLY – FACAK i druhych krajan v Amerike v pamjat pobedy pravdy nad zlom 1948 goda“ sa zaslúžil Martin Siňár z Ladomirovej, ktorý dal vyhotoviť grafiku na mramorovú dosku v pôvodnom nápise v cirkevnoslovančine.

Správca PCO v Ladomirovej prot. Mgr. Pavol Kačmár spolu s veriacimi po slávnostnej svätej Liturgii posvätil novopostavený kríž v deň chrámového sviatku svätého archanjela Michala 21.11.2022. Všetkým sponzorom, aktívnym účastníkom pod vedením Jána Štefanca, člena Rady PCO, a Bohu milým darcom touto cestou ďakujeme za obetné dary a vyprosujeme u Hospoda Boha zdravie a všetky Jeho milosti.

Spasi Hospodi, pomiluj i sochrani Vas svojeju blahodatiju!

Veriaci PCO v Ladomirovej

Posvätenie nového zvona v Holiči

Nedeľa 20. novembra 2022 bola pre pravoslávnych veriacich v Holiči veľmi radostným dňom. Po utrení sme vyšli z chrámu s krížovým chodom k ozdobenému novému zvonu, ktorý nesie meno moravského kniežata sv. Rastislava. Jeho ikonografický reliéf je odliaty priamo na zvone.

Po posvätení na zvon prvýkrát zazvonil jeho zhotoviteľ, mladý nádejný zvonolejár Jakub Vorobeľ. Tento nadšený 23 ročný študent konzervatória od detstva miluje chrám, zvony a hudbu. Spieva aj v Slovenskom učiteľskom zbore. V Chotči pri Stropkove buduje postupne svoju dielňu a niekoľko zvonov odliel už aj pre pravo-slávne chrámy. Ten holičský je zatiaľ najväčší, má 230 kg a tón F.

Ďakujeme Hospodu Bohu za Jeho blahodať, veríme, že nádherný zvuk bronzového zvona bude privolať ľudí do chrámu a zároveň posväcovať celé široké okolie. Vďačnosť patrí všetkým veriacim za finančné dary, bratovi Jakubovi Vorobelovi za realizáciu diela a srdečné poďakovanie patrí aj bratom Jánovi Motykovi z Kružľovej a Jánovi Jacečkovi zo Svidníka, ktorí navrhli a skonštruovali oceľovú nosnú konštrukciu. **Sláva Bohu za všetko!**

Prot. Jakub Jacečko

Chrámový sviatok svätého Nektária Eginského, metropolitu pentapolského

Viera je zaiste podstatou toho, čoho sa nádejame, a dôvodom toho, čo nevidíme (Žd 11, 1).

Boh nechce byť našim útočiskom a silou len v ťažkých časoch, ale každý deň. Človek má možnosť znovu sa narodiť. Sám Boh spôsobí toto nové narodenie skrze svoje Slovo, svojho Ducha, ale aj svojich svätých. Aj dnes je mnoho ľudí, ktorí sú chorí, ktorí nemôžu nájsť cestu k Bohu. Ale je tu nádej! Pozoruhodnú súvislosť nám odкрýva aj samotná Cirkev skrze gréckeho svätého Nektária Eginského.

Pravoslávna cirkevná obec v Bežovciach si práve 13. októbra pripomenula chrámový sviatok svätého Nektária Eginského, metropolitu pentapolského. Čiastočka svätých ostatkov (mošči) tohto novodobého svätca je uložená v chráme. Je možné sa im pokloniť, vzdať úctu a poprosiť o pomoc v telesných či duchovných trápeniach. Slúženie sa začalo utreňou, po ktorej nasledovala svätá Liturgia. Prítomní duchovní otcovia: o. Juraj Čokina, o. Dušan Nikodím Tomko, o. Marek Gubík, o. Radoslav Paisij Lupjan, o. Viktor Čabiňák, o. Marek Balog, diakon Viliam Fencik a správca cirkevnej obce o. Miloš Nikifor Surma slúžili za účasti nielen miestnych prítomných, ale aj zo vzdialenejších cirkevných obcí. Duchovnú atmosféru neopakovateľného zážitku umocňoval spev veriacich pod vedením matušky Ľubomíry s byzantskými nápevmi.

V kázni sa veriacim prihovril o. Dušan Nikodím Tomko. Priblížil život svätého Nektária a spomenul zázraky, vďaka ktorým sa mnohí vyliečili, aj keď im lekári nedávali žiadne šance. Duchovné deti starca rozprávali, že vďaka modlitbám starca Nektária sa na ostrove Egina zlepšili nielen podmienky pre život, lebo prestali lúpeže a prepadávanie, ale zmenilo sa k lepšiemu aj počasie. Podľa svedectva mníšok mnohí z veriacich ctili vладыку Nektária už za jeho života ako svätého. Hovorili, že počas modlitby doslova celý

žiaril. Jedna z mníšok bola dôstojnou uvidieť, ako sa vладыka Nektários počas modlitby celý premenil (do svetla). Hovorila, že v okamihu, keď sa modlil s pozdviženými rukami k nebu, bol na dve piade nad zemou, a jeho tvár bola celá premenená - ako tvár skutočného svätca. Bol ako netelesný, celý svietil, mal pokojnú a miernu tvár. Bol plný lásky ku všetkým,

pokorný, súcitný a milostivý. Bol človekom, ktorý miloval mlčanie. Starca Nektária vystihovala nielen nekonečná dobrota a láska k ľuďom a všetkému živému okolo neho, ale aj neobyčajná prostota. V nemocnici v Aténach sa zachovalo svedectvo nemocničných pracovníkov o tom, že obvazy, ktorými bol prevádzovaný starec, vydávali neobyčajnú vôňu. Keď ho po zosnutí začali prezliekať, jeho košelu náhodne položili na posteľ, kde bol uložený jeden úplne paralyzovaný pacient; a tú sa stal zázrak, keď sa tento chorý pacient v rovnakom okamihu celý uzdravil.

V závere sa veriacim prihovorili o. Juraj Čokina a správca cirkevnej obce o. Miloš Nikifor Surma, ktorí poďakovali v prvom rade Hospodu Bohu za veľký dar - možnosť zúčastniť sa na takejto slávnosti, svätému Nektáriovi za to, že práve obec Bežovce je poctená, aby v nej boli uložené jeho mošči (ostatky), za návštevu prítomným, za spoločné modlitby a všetkým, ktorí sa podieľali na príprave tejto slávnosti. Po posvätení koliva, požehnaní, následnom pomazaní olejom a rozdani ikoniek, nasledovalo slávnostné pohostenie v miestnom kultúrnom dome, na ktorom boli prítomní aj starosta obce, poslanci, duchovenstvo s veriacimi, ale aj miestni obyvatelia, ktorí sa zúčastnili na bohoslužbách.

Svjatyj otcje Nektarios, moli Boha o nas hrišnych!

Zuzana Sadilková

Vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický, navštívil Ciernu Horu

30. októbra 2022 sa uskutočnila spomienková Liturgia pri príležitosti 2. výročia zosnutia blahej pamäte vладыky Amfilochija, metropolitu čierňohorského, v katedrálnej chráme v Podgorici, na ktorej sa zúčastnil aj vладыka Juraj. V ten istý deň rovnako sa zúčastnil na vsonočnom bdení v Cetiňskom monastieri na počesť sv. Petra, svätiteľa a čudotvorcu cetiňského.

1. novembra 2022 vладыka Juraj slúžil archijerejskú sv. Liturgiu v mužskom monastieri Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Dajbabe neďaleko Podgorice. V monastieri, ktorého hlavný chrám je vytesaný do skaly, žil v prvej polovici 20.st. veľký stavec, sv. Simeon Dajbabský, ktorého sv. ostatky sú dodnes zdrojom veľkých Božích požehnaní.

Archijerejská sv. Liturgia na sviatok sv. Jána Milostivého, alexandrijského patriarchu, v košickej katedrále

12. novembra 2022 na sviatok sv. Jána Milostivého, alexandrijského patriarchu, spolupatróna košickej katedrály, vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický, slúžil slávnostnú svätú Liturgiu spolu s vладыkom Ilarionom, metropolitom budapeštianskym a maďarským, a duchovenstvom chrámu. Vладыka, metropolita Ilarion, v homílii hovoril o význame služby pastiera a arcipastiera po vzoru Christa v spoločnosti Cirkvi. Na záver bohoslužby bolo žehnané kolyvo a posvätený slávsky koláč. Vладыka Ilarion zvlášť pozdravil bohoslovcov michalovsko – košickej eparchie a zaželel im mnoho múdrosti Ducha Svätého. Po bohoslužbe vладыku čakalo mnoho veriacich z Ukrajiny s prosbou o požehnanie.

Oslavy chrámového sviatku sv. archanjela Michala v Čiernej nad Tisou

V nedeľu 20. novembra 2022 vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický, spoločne s o. archim. Serafimom Fedikom, prot. Simonom Czapom, miestnym duchovným správcom, a archidiakonom Marošom Hoptom slúžil archijerejskú sv. Liturgiu v Svätomichalskej cirkevnej obci v Čiernej nad Tisou pri príležitosti chrámového sviatku. Bohoslužba bola slúžená trojjazyčne – cirkevnoslovansky, slovensky a maďarsky. S domácimi veriacimi aj s pútnikmi z iných cirkevných obcí sme posvätili kolyvo a lámali slávsky koláč. Čierna nad Tisou je malá, ale živá a dynamická cirkevná obec. Boh nech žehná aj naďalej túto cirkevnú obec.

MKPE v Michalovciach

Archijerejská sv. Liturgia na sviatok Vovedenia Presvätej Bohorodičky v nižnorybnickom chráme

21. novembra 2022 vo sviatok Vovedenia Bohorodičky do chrámu, slúžil vладыka Juraj spolu s miestnym duchovným o. Nikodímom D. Tomkom a veriacimi cirkevnej obce sv. Liturgiu v nižnorybnickom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky, ktorý je zároveň aj pútnickým chrámom Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie, v ktorom je uložená kópia milostivej Klokočovskej ikony Bohorodičky.

V závere sv. Liturgie vладыka požehnal kolyvo na počesť bohorodičného sviatku, ktorý sme oslávili, ako aj votívnu pozlátenú včielku, ktorá je už v poradí druhou pri milostivej ikone Klokočovskej Bohorodičky a spolu so strieborným votívnym Domom na skale predstavujúcim našu eparchiu, symbolizuje znak zasvätenia našej eparchie s jej štyrmi arcidekanátmi Matke Božej a jej ochrane.

Nech Presvätá Bohorodička neustále drží svoj omofor nad nami!

O. Nikodím Dušan Tomko

SVIATOK SV. KATARÍNY - SPOLUPATRÓNKY NIŽNO-RYBNICKÉHO CHRÁMU

NIŽNÁ RYBNICA, 27. november 2022

S požehnaním vysokopreosviateného vладыku Juraja, arcibiskupa michalovsko – košického, bola v r. 2008 v nižno - rybnickom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky uložená ikona sv. veľkomučenice Kataríny Alexandrijskej s časticou jej sv. ostatkov. Od toho času, v čase jej liturgickej spomienky (24. novembra - nový štýl), sa tu schádzajú veriaci, aby oslávili Hospodina Boha a sv. Katarínu, ktorá Ho tak milovala, že pre Neho a svätú Christovu vieru bola ochotná obetovať aj svoj vlastný život, za čo ju Boh obdaroval korunou víťazstva a Cirkev ju slávi ako Christovu veľkomučenicu.

Aj tohto roku, v nedeľu 27. novembra, sv. veľkomučenica Katarína zozbierala svojich ctiteľov do pútnického chrámu v Nižnej Rybnici, ktorý tak privítal okrem domácich aj pútnikov a veriach z ďalších cirkevných obcí.

Duchovné svätokatarínske slávnosti začali Akafistom sv. Kataríny, ktorý slúžil o. Marek Balog z Michaloviec, ktorý sa tiež prihovril duchovným slovom.

Pred samotnou sv. Liturgiou sme sa zhromaždili pred chrámom, pri zvonici, kde bol inštalovaný a posvätený semantron - drevené závesné klopadlo, ktoré pri chrámoch či monastieroch slúži na zvolávanie veriach na bohoslužbu.

Následne sv. Liturgiu, pri ktorej mnohí pristúpili k sv. tajinám pokánia a Eucharistie, slúžili s miestnym duchovným o. Nikodímom Dušanom Tomkom o. Nikifor Miloš Surma z Bežoviec, ktorý bol i sviatočným kazateľom, o. Marek Balog z Michaloviec a o. diakon Viliam Fencik z michalovského katedrálneho chrámu.

V závere sv. Liturgie miestny duchovný poďakoval ľuďom dobrého srdca, ktorí sa nezištne podieľali pri tohtoročných prácach v nižno-rybnickom chráme – výmena okien a maľba chrámu, a s požehnaním vладыку Juraja im odovzdal ďakovné hramoty.

Táto naša milá slávnosť „malého rybnického chrámového sviatku“, sviatku sv. Kataríny, už tradične bola zakončená požehnaním kolyva a lámaním slávskeho koláča, pomazaním posväteným olejom a malým pohostením, ktoré domáci v chráme pripravili pre pútnikov.

SVJATAJA VELIKOMUČENICE JEKATERINO, NEVISTO CHRISTOVA PREMUDRAJA, MOLI BOHA O NAS!

O. Nikodím Dušan Tomko, správca cirkevnej obce

Pravda, spravodlivosť a Boží súd

Otvorené sú dvere Božieho milosrdenstva: ani choroba, ani spánok, ani sklúčenosť nebránia hriešnikovi liečiť pokáním hriechne nemoci. Veľké Bohatstvo milosrdenstva, Nevyšchajúci Prameň štedrosti otvára dvere blahodate každému udierajúcemu na nich.

Všetky nepravdy sveta – to je to isté, čo para pred dychom milosrdenstva Hospodínovho. Veľký dážď Božieho milosrdenstva omýva od všetkých poškvŕn a k Slnku Jeho štedrosti nedochádza nijaká tma.

Z lásky Boh Slovo zostúpil na Zem; láskou je nám otvorený raj a tak všetkým je ukázaný vchod na nebo. Láskou sú nám zjavené všetky dobrá: zahladená smrť, podmanené peklo, slúbené nebeské Kráľovstvo; láskou utvorené z anjelov a ľudí jediné stádo. Božia láska povzbudzuje chorého hovoriac: „Neotálaj pristúpiť ku mne“. Jeho ľudomilnosť volá hriešnika: „Prijmi, človek, odpustenie hriechov“. (Sv. Efrém Sýrsky)

Kto sa nádeja na Božie milosrdenstvo a pritom neprestáva hrešiť, ten by sa mal obávať, aby nepocítil na sebe Jeho spravodlivý súd.

Kto žije s bezstarostnou nádejou na Božie milosrdenstvo, ten prosí u Boha súd nad sebou.

Kto nedbá o Božiu dobrotu, ten pozná na sebe Božiu spravodlivosť. (Sv. Tichon Zadonský)

Životné jubileum **30 rokov kňazskej služby prot. Miroslava Janočka**

Dňa 13.11. 2022 sa v chráme Pravoslávnej cirkevnej obce v Šaci konala slávnostná sv. Liturgia na počesť sviatku sv. Demetera Solúnskeho, pod ochranu ktorého je naša cirkevná obec zverená.

Sv. Liturgiu slúžil náš vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko – košický, v sprievode protodiakona Maroša Hoptu, protodiakona Milana Mandzáka a duchovného správcu miestnej cirkevnej obce v Šaci prot. Miroslava Janočka. Slávnostná sv. Liturgia sa niesla na počesť sv. Demetera a tiež v modlitebnej spomienke na **30 - ročnú obetavosť kňazskej služby** duchovného správcu cirkevnej obce v Šaci **o. Miroslava**.

Radi by sme sa ako veriaci našej cirkevnej obce poďakovali Bohu za požehnanie osláviť náš chrámový sviatok v zdraví a pokoji spoločne s našim arcipastierom vладыkom Jurajom a taktiež vyzdvihnúť v modlitbe s vďakou oddanosť 30 - ročnej kňazskej služby Bohu a Cirkvi nášho o. Miroslava.

Nech Vás, o. Miroslav, milostivý Hospodín požehná svojou milosťou po všetky dni Vášho života medzi nami veriacimi a Vašej rodiny.

Na mnohaja a blahaja lita !

Životné jubileum - Anna Cuperová, rod. Luciková

Dňa 8. novembra 2022 sa krásneho životného jubilea dožila matuška **Anna Cuperová, rod. Luciková**.

Matuška Anička sa narodila dňa 8. novembra 1942 v obci Nová Polianka (pôvodne Mergeška) pri Svidníku, ako šieste dieťa rodičom Michalovi a Anne Lucikovým. Svoje detstvo a mladosť prežila pri dobrotivom otcovi a láskavej mame, v kruhu požehnanej rodiny súrodencov a rovesníkov. Bola vychovávaná v duchu tradícií našich starých mám k rodičovskej poslušnosti, pracovitosti a poriadku. V krásnom novopolianskom kraji rozkvitla ako lúka na jar.

Aby pomohla rodine zbaviť sa záväzkov po výstavbe rodiného domu, nastúpila hneď po ukončení základného vzdelania do práce do textilného závodu Kapitána Nálepku vo Svidníku, kde sa vyučila krajčírskeho remeslu. A ako sa hovorí, že „remeslo má zlaté dno“, tak práve toto krajčírske remeslo neskôr pomohlo matuške Aničke prekonať finančné strasti neskoršieho mladomanželského života a budúcej mladej začínajúcej rodiny. Pracovitosť, skromnosť a rodičovská poslušnosť zdobili matušku Aničku ako diamanty zdobia náhrdelník. Najväčšou ozdobou matušky Aničky však bola jej hlboká, úprimná zbožnosť, prítulnosť k Cirkvi Christovej, k Božiemu slovu, ktoré

počúvala rada ako Mária, sestra Lazára (Lk 10,39). Okrem toho stretla mladého, rodiaceho sa kňaza, novopečeného bohoslovca Juraja Cupera, s ktorým sa rozhodla kráčať životnou cestou v zväzku manželskom a nieť bremeno dňa a horko (Mt 20,12). Otec Juraj našiel v matuške Aničke vernú družku, manželku, spolupútničku a pomocníčku, ktorá sa nehanbila „čiernej uniformy“, nebála sa životných prekážok, ani nieť bremeno matušky. Hneď po prijatí sviatosti manželstva otec Juraj prijíma hodnosť kňazstva a začína pripravovať matušku Aničku na službu kantorky. Matuška Anička si veľmi rýchlo osvojila aj túto svoju novú rolu a tak začala ich dlhotrvajúca, spoločná a dobrodružná Odysea, ktorá trvá do dnešných dní. Matuška Anička stojí pri otcovi Jurajovi v šťastí i nešťastí, v radosť i smútku, v bohatstve i chudobe, v mladosti i starobe, v zdraví i chorobe, a pomáha mu nieť jarmo Christovo (Mt 11,29) už 58 rokov.

Matuška Anička sa stala otcovi Jurajovi nezastupiteľnou pomocníčkou (1Kor 3,9), bez ktorej otec Juraj nekonal nič. Matuška Anička mu asistovala pri každej bohoslužbe, pri každej cirkevnej potrebe. Na žiadnej cirkevnej obci (a boli to celkove štyri obce) to nemala ľahké. Na každej z nich však vychovala a zanechala spôsobilého kantora, ktorý bol schopný po ich odchode vysluhovať novému duchovnému celkom samostatne.

Už dlhé roky stojí naša jubilantka pri otcovi Jurajovi, ktorého občas tíši, inokedy povzbudzuje. Nezriedka, kedy s Eliášovou horlivosťou bránila záujmy Cirkvi, keď videla, že Boh prichádzal o dobré meno a svoju česť. V širšom kruhu cirkevnej obce sa vždy snažila o jednotu a harmonickú zrodu medzi veriacimi. Tam, kde sa jej manžel prísny slovom snažil udržiavať poriadok, ona tichým a kludným hlasom, vlúdnu tvárou, ako anjel pokoja vedela utíšiť rozbúrenú hladinu a predísť prípadným nezhodám, ktoré niekedy vznikali z manželovej horlivosti. Každá jej myšlienka, krok, skutok, modlitba, práca, utrpenie a problém, boli sprevádzané trpezlivosťou, boli prehriate plameňom čistej, nezištnej a obetavej lásky a materinskej starostlivosti. Matuška Anička sa stala pomocníčkou (1Kor 3,9) a kantorkou, ktorá dlhé roky konala dielo Božie v tichom kruhu našej cirkevnej obce – ako rodiny Božej.

Po 55. rokoch pastoračnej činnosti otca Juraja v Pravoslávnej cirkvi na Východnom Slovensku, sa matuška Anna s otcom Jurajom presťahovali do novozriadenej cirkevnej obce v Žiline, aby boli bližšie pri svojom jedinom synovi Jurajovi, ktorý spolu s rodinou žije na Ostravsku. A tak sa stalo, že matuška Anička svoju jeseň života a krásne životné jubileum 80 rokov oslavuje na Západnom Slovensku, ďaleko od rodných krajov.

Pri tejto výnimočnej príležitosti manžel a otec Juraj ďakuje matuške Aničke za celoživotnú lásku, oddanosť a vernosť, syn Juraj za materinskú lásku a starostlivosť, manželka Lucie a deti Anička, Alex, Michaela a Maxmilián ďakujú za babičkinu dobrotu a všetci spoločne vyprosujú od všemohúceho Pána Isusa Christa do ďalších rokov jej života všetko najlepšie, hlavne pevné zdravie, Božie požehnanie, pokoj a radosť v kruhu svojej rodiny.

Tak ako každoročne Boh korunuje rok svojou dobrotou (Ž 65,12), tak korunuj, Bože, milosťou svoju služobníčku Annu za jej celoživotnú službu v Pravoslávnej cirkvi a zachovaj ju na mnohé a blahé roky života!

**Manžel a otec Juraj, syn Juraj s rodinou
a veriaci PCO v Žiline**

Služobník v Christu a jubilant Mgr. Vladimír Macko

Abys Isus Christos zažiaril v našich srdciach, stará sa dlhé roky o nás v chráme, je našim duchovným budičkom. Každé ráno pri bohoslužbách s manželkou Ankou a otcom duchovným prot. Mgr. Pavlom Kačmárom v nás prebúdzajú lásku k Bohu. Jeho nezastupiteľná a dôstojná prítomnosť nám dáva príklad, ako si uctievať Hospoda Boha, Presväťú Bohorodičku a užívať si radosti aj večného života.

Je vzácné, ak človek počas svojho života je oddaný Bohu celou svojou bytosťou, myslou, dušou, správaním a konaním v duchu kresťanskej lásky. Medzi také osobnosti patrí Mgr. Vladimír Macko, dlhoročný kurátor, kantor a kronikár v Pravoslávnom chráme sv. archanjela Michala v Ladomirovej, ktorý sa 9.12. 2022 dožíva krásneho životného jubilea 80 rokov. Dennodenne navštevuje chrám so svojou manželkou Annou a ako kantor čítaním apoštolských listov obohacuje svätú Liturgiu. Svetlom v chráme je aj jeho spev, ktorý odráža pravdu viery v Christa.

Mimoriadne vzácny človek brat Vladimír sa narodil v rodine duchovného otca ako 2. dieťa v poradí. Dosiahol pedagogické vzdelanie, po ktorom tak veľmi túžil. S manželkou vychovali dvoch synov a dcéru, ktorým sa snažili vštepovať lásku k Bohu, k Pravoslávnej cirkvi a k ľudským hodnotám. Zbožnosť a skúsenosti teraz už odovzdávajú svojim vnúčatám.

Príznačná je jeho pomoc pri rozličných cirkevných akciách, či už sú to chrámové slávnosti, rekonštrukcia chrámu a pri ostatných prácach spojených s obnovou interiéru a exteriéru chrámu. Aktivitu prejavoval aj v oblasti publikačnej činnosti Pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej. Je autorom dvoch publikácií, ktoré sú venované dejinám pravoslávneho monastiera a tlačiarne v Ladomirovej. Publikácie vydal pod názvom Z dejín Pravoslávneho monastiera prepodobného Jova Počajevského v Ladomirovej (2003, 2010 - 2. doplnené vydanie). Tým prispel k reprezentácii našej obce na verejnosti a k poznaniu histórie nášho pravoslavia. Aj za tieto vzácne diela mu patrí naše vŕcné a srdečné **ĎAKUJEME**. Myslíme si, že takého obetavého brata, kurátora a kantora, ako je Vlado, už tak ľahko nenájdeme.

Bratovi v Christu Vladimírovi ďakujeme za dary obrovského srdca a mysle, ktoré nám so svojou manželkou Ankou obetujú. **„Ste pre nás mimoriadne vzácní ľudia, ste pre nás príkladom. Vaša činnosť odzrkadľuje krásny duchovný život. Ďakujeme za Vašu službu a obeť“.**

Pri príležitosti blahoslaveného životného jubilea nášmu oslávencovi srdečne blahoželáme a ďakujeme za jeho horlivú prácu v Cirkvi a želáme jemu i jeho blízkym do ďalších dní života Božie požehnanie, veľa duchovných a telesných síl, zdravia, lásky a pokoja. Nech milostivý Hospod' Boh obráti všetky svoje dary a blahodate na jeho rodinu. **Nech Otec nebeský vedie aj naďalej jeho kroky k neúnavnej oddanosti pre našu Cirkev. Nech ho berie pod svoju ochranu naša svätá Bohorodička.**

Mnohaja i blahaja lita!

Rada a veriaci PCO v Ladomirovej

OZNAM

Milí čitatelia,

touto cestou vám chceme poďakovať za vašu dlhoročnú priazeň, podporu a tiež za milodary, ktorými pomáhate k tomu, aby Božie slovo, vierouka Cirkvi, poučné a povzbudivé čítanie pre kresťanov a tiež aktuálne otázky a správy zo života Pravoslávnej cirkvi na Slovensku a vo svete boli ohlasované širšej verejnosti prostredníctvom mesačníka Pravoslávnej cirkvi na Slovensku - Odkaz sv. Cyrila a Metoda.

Vzhľadom na neľahkú ekonomickú situáciu spojenú so zvýšenými vstupnými nákladmi nevyhnutnými pre tlač a distribúciu časopisu vám oznamujeme, že **v roku 2023 sa mení príspevok za odber časopisu** nasledovne: cena za časopis bude **0,75 €**, ročné predplatné **9 €**. Odber časopisu si môžete zarezervovať prostredníctvom vašej cirkevnej obce.

Individuálny odber časopisu: ročný príspevok pre jednotlivcov **9 €** + poštovné **9 €**, polročný príspevok pre jednotlivcov **4,5 €** + poštovné **4,5 €**.

IBAN: SK810900 0000 0000 96292967 BIC: GIBASKBX

Objednávky na odber: Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, Bayerova 8, 080 01 Prešov. Tel.: 051/7724 736. E-mail: mrpc@orthodox.sk.

Veríme, že aj v budúcnosti vás budeme vedieť povzbudiť, poučiť či duchovne obohatiť prostredníctvom rôznych tém týkajúcich sa kresťanského života, ktorých tvorcami sú predovšetkým naši duchovní, ktorým patrí veľké poďakovanie.

**Redakcia mesačníka
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku
- Odkaz sv. Cyrila a Metoda**

Uvedenie do chrámu Presvätej Bohorodičky (<i>Ľerej Milan Petrisko</i>).....	3
O milosrdnom Samaritánovi (<i>Ľerej Viktor Čabiňak</i>).....	4
Uzdravenie zhrbenej ženy v sobotu (<i>Ľerej Peter Dobrik</i>).....	6
Slovo na nedelu sv. Praotcov (Lk 14, 16-24) (<i>-SHB-</i>).....	8
Slovo na Narodenie Isusa Christa (<i>Prot. Peter Kormaník</i>).....	10
Kráľovstvo Božie (<i>Ľerej Radoslav Paisij Lupjan</i>).....	15
O milosrdenstve (<i>Prot. Simon Czup</i>).....	16
Ste chrámom Svätého Ducha (<i>Sv. Ján Zlatoušty</i>).....	18
Pastierstvo v Christovej Cirkvi - cesta kríža a mučeníctva (2) (<i>Prot. Peter Kormaník</i>).....	19
Niektoré historické aspekty úcty k Presvätej Bohorodičke (<i>-SHB-</i>).....	22
Zo Zastupiteľstva	26
Zaujímavosti	28
Zo života prešovskej eparchie	29
Zo života michalovsko-košickej eparchie	33
Blahoželanie	38
Oznam	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Foto - Chrám prep. Paraskevvy v Petrovej

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

12
22

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk

Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +**

poštovné 6,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.